Nro. 04 2020

Vaikuttamassa
AUSKULTOINNIN KYNNYS MATALAMMAKSI **22**

Henkilö
OLLI-PEKKA HEINONEN: YHDENVERTAISUUS EI TOTEUDU KAIKISSA KOULUISSA **24**

Ilmiö
KEVÄT PALJASTI OIKEUSVALTION KEHITTÄMISEN PAIKKOJA **34**

Lakimiesuutiset

Juristnytt

lakimiesuutiset.fi

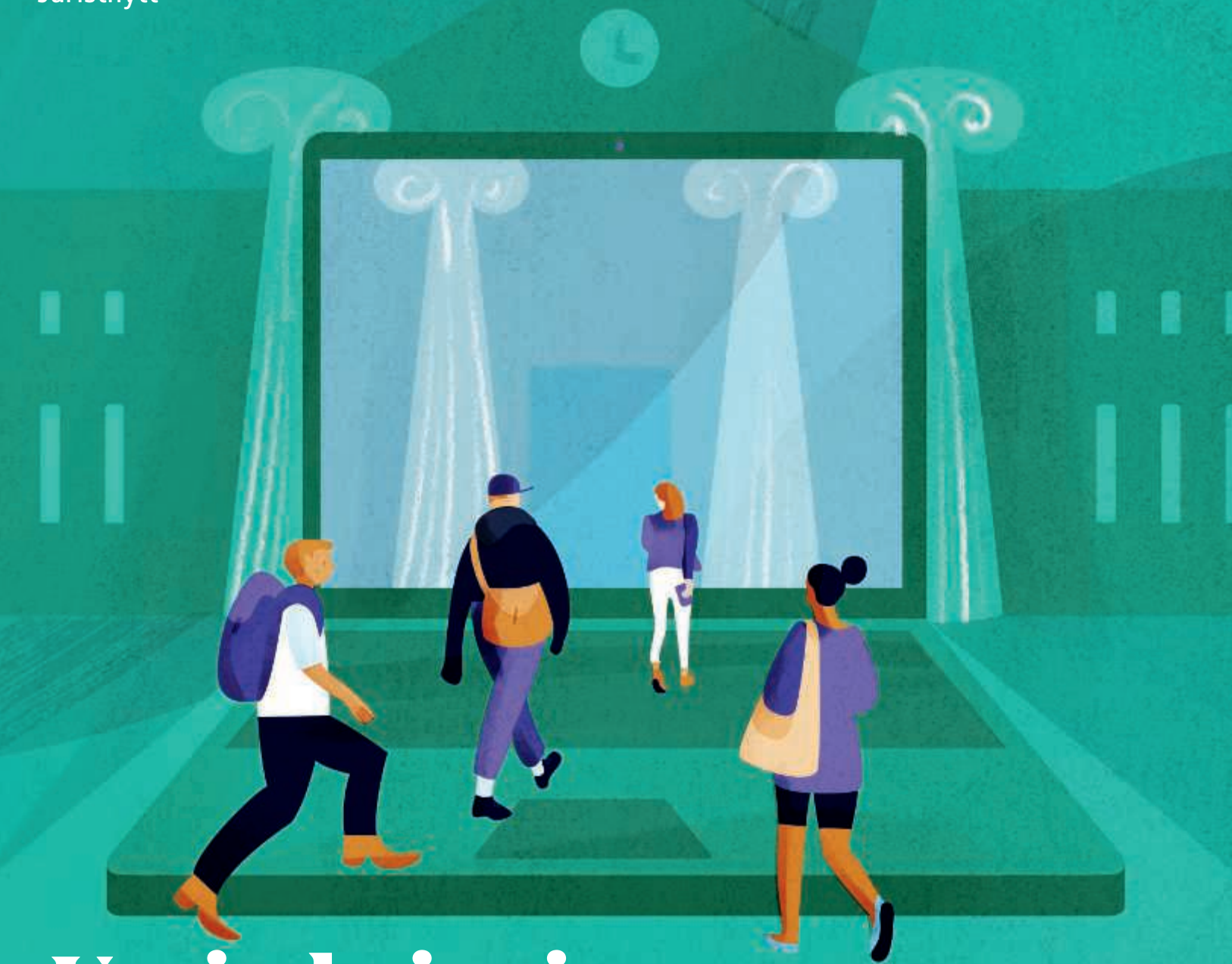

Uusin keinoin oikeustieteelliseen?

Korona laittoi pääsykokeet uusiksi – muuttuuko jokin pysyvästi? **16**

KÄRÄJÄT 2020

Juridiikan ja johtamisen ajankohtaiset ilmiöt

18.11.2020

karajat.fi

Keynote-puhujat

Maija-Riitta Ollila
VTT, filosofi, luennoija ja tietokirjailija
Tekoälyn etiikan uudet haasteet

Saara Ryhtä
Asianajaja, Osakas, Head of Corporate Advisory and M&A Practise, Head of On-Going Services Business Unit at Lexia Attorneys
Mikä on johtajan vastuu, kun tekoäly puuhailee omiaan?

Antti Merilehto
Tekoälyn matkaopas, digitaalisen liiketoiminnan uranuurtaja
Juontaja ja moderaattori

Ohjelmalinjat

Verotuslinja - Waselius & Wist
Työoikeuslinja - Eversheds Sutherland
Yrityskauppalinja - PWC

ILMOITTAUTUMINEN

puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.koulutukset@edita.fi
Avoinna arkisin 8-16 (ma 9-16)

Lakimiesliitto

EVERSHEDS SUTHERLAND

WASELIUS & WIST

pwc

EDITA

SISÄLTÖ

NUMERO
4/2020

16
PINNALLA
Koronakevään opiskelijavalinnat sujuivat tilanteen huomioon ottaen vähintään kohtuullisesti. Mutta muuttuiko jokin pysyvästi?

24
HENKILÖ
Pääjohtaja Olli-Pekka Heinonen luotsaa Opetushallitusta juristin koulutuksella ja laajalla taustalla. Usko henkiseen kasvuun on seurannut tehtävästä toiseen.

40
ARKIPÄIVÄ
Perintäyhtiö Lowellin lakimies Kimmo Kotamäki ottaa tehtävänsä rauhallisesti ja yksi kerrallaan. Työt eivät mene tunteisiin.

44
TIEDON VÄÄRTI
Hyötyykö työperäisen hyväksikäytön paljastamisesta jatkossa myös uhri?

22
Vaikuttamassa
Liiton mielestä auskultoinnin ei kuulu olla vain harvojen ja valittujen oikeus.

28
Työssä
Tunne motivaatiotekijäsi! Motivaatio ratkaisee tyytyväisyyden ja menestymisen.

34
Ilmiö
Suomessa ei ole aikoihin mietitty julkisen vallan käyttöä niin kuin keväällä 2020.

50
Svenska sidor
Varför hanterar Sverige och Finland coronakrisen olika?

52
Pykälöiden
Urheiluoikeuden professori Antti Aine on maan johtava pesäpallotuomari.

5 Pääkirjoitus
9 Puheenvuoro
10 Lyhyesti
21 Susanna Reinboth
30 Heikki Halila
31 Jäsenyhdistys
32 Urapalvelut
39 Oikkarit
43 Pulma ja ratkaisu
48 Tapahtumatärpit
54 Nimitykset
57 Oikeuspähkinät
58 Päivi Korpisaari
59 Lain takaa

Lue myös verkosta!

- Anonyymisti Jodelissa – puhdistavaa vai ahdistavaa
- EU:n StratCom-yksikkö taistelee valeuutisia vastaan
- Anna Perho: Ristiriidat kuuluvat työpaikoille

VASTUULLISTA JOURNALISMIA

VASTUULLISTA JOURNALISMIA -MERKKI on osoitus siitä, että kyseistä merkkiä käyttävä julkaisu on sitoutunut noudattamaan Julkisen sanan neuvoston Journalistin ohjeita. Merkkiä käyttävä media pyrkii tarkistamaan tietonsa mahdollisimman hyvin, ja mahdollisissa virhetilainteissa media korjaa virheensä tai vastaa siitä JSN:lle. Lue lisää oikeuksistasi ja merkistä sekä Journalistin ohjeista osoitteesta vastuullistajournalismia.fi

SUOMEN LAKI

65 VUOTTA

Räätälöitynä – tee palvelusta näköisesi.

Mitkä säädökset ovat sinulle relevantteja?
Mitä muutoksia haluat seurata?
Tarvitsetko syventävää kirjallisuutta?
Räätälöi palvelu palvelukseesi.

suomenlaki.almatalent.fi

alma TALENT

SUOMEN LAKI -HAKUPALVELU

Ajantasainen lainsäädäntö. Ainutlaatuinen Aikakone. Räätälöitävä palvelu.

Lakimiesuutiset 75 v.

JULKAISIJA
Suomen Lakimiesliitto –
Finlands Juristförbund ry
Uudenmaankatu 4–6 B, 00120 Helsinki
puhelin 09 8561 0300
lakimiesuutiset@lakimiesliitto.fi
www.lakimiesliitto.fi

Janne Laukkanen, päätoimittaja
Juha Mikkonen, toimituspäällikkö
Jenna Vuorela, viestinnän suunnittelija
etunimi.sukunimi@lakimiesliitto.fi

OSOITTEENMUUTOKSET
palvelut@lakimiesliitto.fi

TILAUKSET
Kestotilaus 12 kk 98 euroa
Jaana Halonen
puhelin 09 8561 0329
jaana.halonen@lakimiesliitto.fi

TOIMITUSNEUVOSTO
Tuula Linna, pj, Pentti Ajo, Johanna Helminen, Suvi Hirvonen-Ere, Pirkko Janas, Tiina-Leena Kurki, Janne Laukkanen, Maria Majanen, Juha Mikkonen, Markus Sairanen, Petra Spring, Sinituuli Suominen, Anneli Tiainen, Jore Tilander

TOIMITUS JA ULKOASU
Firdonkatu 2 T 151, 00015 Otavamedia
Diana Törnroos, tuottaja
Jani Söderlund, AD
Outi Rinne, mediakoordinaattori
etunimi.sukunimi@otava.fi
yrityksille.otavamedia.fi

ILMOITUSMYYNTI
Otavamedia Oy
Firdonkatu 2 T 151, 00015 Otavamedia
anne.joukainen@otava.fi

KANSIKUVA
Anna-Kaisa Jormanainen

PAINATUS
Grano Oy

ISSN 00237661

75. vuosikerta
Painos 15 700
Aikakauslehtien Liiton jäsenlehti

Copyright © Otavamedia Oy
Lehden sisältöä ei saa osittainkaan jäljentää ilman toimituksen kirjallista lupaa. Toimitus ei vastaa tilaamatta lähetetyistä materiaaleista. Kirjoittajien artikkeleissa esittämät mielipiteet ovat heidän omiaan eivätkä välttämättä edusta julkaisijayhteisön kantaa.

ILMESTYMISPÄIVÄ
5/2020.....4.11.
6/2020.....16.12.

Lakimiesuutiset on
100-prosenttisesti kierrätyskelpoinen.

Koronan pysyvät jäljet

Korona ei ollut vain yhden kevään painajainen. Virus on jättämässä pysyvät jäljet muuttamalla arkeamme pitkälle tulevaisuuteen.

Yksikään organisaatio ei voi jättää huomioimatta koronan vaikutuksia suunnitellessaan tulevaa. Korona-uutiset eivät ole vain tämän vuoden keskusteluaiheita, vaan ilmiö tulee olemaan esillä pitkään. Näin myös Lakimiesuutisissa – tässä ja tulevissa numeroissa.

Samaan aikaan, kun koronan pitkäkestoiset vaikutukset ovat ilmeisiä, on niiden syvyyttä toki vaikea ennakoida. Miten suuria muutoksia korona jättää työelämäämme? Miten vaikutukset heijastuvat juristien tekemään vaativaan asiantuntijatyöhön?

Näiden kysymysten äärellä on syksyn aikana myös Lakimiesliiton valtuuskunta pohtiessaan liiton strategiaa tuleville vuosille. Valtuuskunnan työ on poikkeuksellisen intensiivistä, koska se kokoontuu syksyn aikana kaksi kertaa. Keväältä siirtynyt kokous järjestettiin syyskuun alussa, ja syyskokous on suunniteltu järjestettäväksi marraskuun lopulla.

Valtuuskunnan haasteena on miettiä, miten Lakimiesliitto valvoo parhaiten jäsenkunnan etuja tässä muuttuvassa maailmassa ja millaisia palveluja juuri liitolta kaivataan. Mitä lisätään, ja voiko jotain karsia?

Alan tulevaisuutta ei toki leimaa yksin korona. Oletettavaa kuitenkin on, että jatkossakin etätyö on aiempaa kiinteämpi osa kaikkea asiantuntijatyötä. Niin ikään kohtaamme toisiamme yhä enemmän etäyhteyksin. Myös kynnys uuden oppimiseen tekniikan saralla on meistä monella madaltunut.

Samalla kun opimme uutta, kaipaamme vanhaakin. Odotamme sellaista yhteisöllisyyttä, jota ei koneiden avulla saavuteta. Muistamme myös perinteisten työtapojen vahvuudet silloin, kun yhteydet pätkivät.

Lakimiesuutisissa katsomme muuttuvaa maailmaa journalistisin silmin. Parhaimmillaan ammattilehti ei vain tuota tietoa vaan haastaa keskustelemaan.

Keskustelua syntyy etenkin historian haarakohdissa. Nämä merkkipaalut ovat usein nähtävissä vasta jälkikäteen. Korona tekee poikkeuksen tässäkin. Voimme jo varmuudella sanoa, että olemme kokeneet historiallisen vuoden. Seuraamme nyt uutisia ja teemme valintoja, joihin tulemme palamaan myöhemminkin.

Janne Laukkanen
päätoimittaja

janne.laukkanen@lakimiesliitto.fi
@LaukkanenJanne

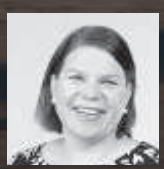
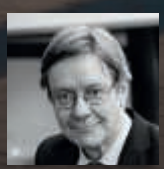
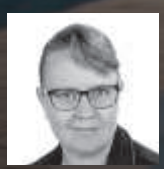

Tietosuojavastaavan koulutus-ohjelma 2020-2021

6.11.2020–27.8.2021, Helsinki

Koulutusohjelma on suunniteltu kaikille tietosuojan kehittämisestä ja tietosuojavastaavan tehtävistä kiinnostuneille koulutustaustasta ja tehtävästä riippumatta.

Koulutusohjelma koostuu viidestä seminaarista, jotka toimivat myös itsenäisinä kokonaisuuksina:

1. Tietosuojasääntelyn tarkoitus ja tietosuojavastaavan rooli 6.11.
2. Riskit, vastuut ja tietojen suojaaminen 18.–19.2.2021
3. Henkilötietojen kaupallinen hyödyntäminen ja tietovarantojen kartoitus 25.–26.3.2021
4. Yksilön oikeudet, valvontakeinot ja seuraamukset 6.–7.5.2021
5. Tietosuojaohjelman jalkauttaminen ja seuranta 27.8.2021

Koulutusohjelma toteutetaan alan parhaiden asiantuntijoiden voimin, suunnittelusta vastaavat:

- Asianajaja, LL.M. **Eija Warma-Lehtinen**, Asianajotoimisto Castrén & Snellman Oy
- Tietosuojavaltuutettu **Reijo Aarnio**, Tietosuojavaltuutetun toimisto
- Tietosuojavastaava **Helena Eronen**, Itä-Suomen yliopisto
- Chief Privacy Officer **Oskari Rovamo**, Fortum Oyj
- Professori **Ahti Saarenpää**, Lapin yliopisto

Lakimiesliiton jäsenet ja julkinen sektori 3 800 €
(yksityinen sektori 4 400 €)

alma TALENT

VOIT OSALLISTUA MYÖS ETÄNÄ.

AVIOVARALLISUUSPÄIVÄ

28.10. Helsinki

Päivän aikana vastataan muun muassa kysymyksiin, miten ja millä perusteella avio-oikeudesta voi sopia, miten ja millaisin rajoituksin puolisot voivat tehdä sopimuksen avioeron varalta, ja mikä on näiden sopimusten välinen keskinäinen suhde. Lisäksi selvitetään aviovarallisuusjärjestelmän purkamisen kulkua ja asianajajan käytännön työn kannalta hyviksi havaittuja menettelyllisiä toimintatapoja.

Puheenjohtajana professori **Tuulikki Mikkola**, Turun yliopisto.

Lakimiesliiton jäsenet ja julkinen sektori 633 € (yksityinen sektori 845 €)

KILPAILUOIKEUS 2020

29.–30.10. Helsinki

Mikä on kilpailuasioiden tila tänään? Mitä voit oppia viimeaikaisesta ratkaisukäytännöstä?

Seminaari tarjoaa korkeatasoisia kotimaisia ja ulkomaisia puheenvuoroja kilpailuoikeuden ajankohtaisimmista aiheista ja ilmiöistä.

Asiantuntijoina mm. Honorary Queen's Counsel, Emeritus Professor **Richard Whish**, King's College London ja Partner **John Ratliff**, WilmerHale, Brussels.

Lakimiesliiton jäsenet ja julkinen sektori 1 046 € (yksityinen sektori 1 395 €)

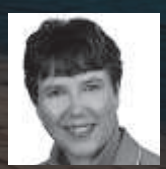

TAVARAMERKKIPÄIVÄ

5.11. Helsinki

Tule kuulemaan ja keskustelemaan alan ajankohtaisista teemoista vuosittaiseen Tavaramerkkipäivään.

Käsittelyssä on korkeimman hallinto-oikeuden, markkinaoikeuden sekä EU:n tuomioistuinten ja EUIPO:n viimeaikainen tavaramerkkioikeudellinen oikeuskäytäntö. Lisäksi kuulemme mm. kokemuksia Pharma-tavaramerkkisalkun globaalista hallinnoinnista ja tavaramerkeistä kansainvälisessä peliyhtiössä.

Puheenjohtajina lakimies **Minna Aalto-Setälä**, Keskuskauppakamari ja asianajaja **Markku Tuominen**, Roschier Asianajotoimisto Oy.

Lakimiesliiton jäsenet ja julkinen sektori 633 € (yksityinen sektori 845 €)

Seminaarihintoihin lisätään alv 24 %. Oikeudet muutoksiin pidätetään.

LAKIMIESLIITON KOULUTUS

Lue lisää ja ilmoittaudu seminaariin **lakimiesliitonkoulutus.fi**

Katja Perätalo

VASTUUMUOTOEROTTELU JA RAKENNUSURAKKA

Toukokuu 2020, sh. 139 €

Hallberg, Haapanala, Koljonen, Ranta, Reinikainen

MAANKÄYTTÖ- JA RAKENNUSLAKI

4. uudistettu painos
Elokuu 2020, sh. 179 €

Raitio, Tuominen

EUROOPAN UNIONIN OIKEUS

Kesäkuu 2020, sh. 149 €

Juridiikan asiantuntijan uudet työvälineet SHOP.ALMATALENT.FI

MUISTA JÄSENALE -20 %

Koivuluoma, Paso, Saukko, Tarukannel, Tolvanen

HALLINTOLAINKÄYTTÖ

Toukokuu 2020, 2., uud. p., sh. 139 €

Kolehmainen, Räbinä

JÄÄMISTÖSUUNNITTELU I – PERITTÄVÄN NÄKÖKULMA

Elokuu 2020, 2., uud. p., sh. 119 €

VEROLAIT 2/2020

Syyskuu 2020, sh. 127 €

Lakimiesliiton jäsenet saavat 20% alennuksen kaikista Alma Talent Oy:n normaalihintaisista kirjoista

alma TALENT

KIRJAT
Suomen suurin juridiikan sisällön tuottaja.

Yhtenäisenä Akava on vaikutusvaltainen

Kuva: Juho Kuva

Lakimiesliitto on vahva osa akavalaista yhteisöä. Sanaamme arvostetaan – ja siksi sitä myös käytimme esimerkiksi elokuun puheenjohtajavaalissa. Akavan puheenjohtajaksi oli tarjolla kaksi hyvää, keskenään erilaista ehdokasta. Kahdesta hyvästä oli vaalissa valittava vain toinen. Lakimiesliiton hallitus pohti asiaa tarkoin ja odotti viimeisenkin vaalipaneelin annin ennen päätöksentekoa.

Sture Fjäder on hyvin kokenut toimija, jonka aikana Akava on kasvanut siihen liittyneiden liittojen jäsenmäärällä laskettuna. Fjäder on myös ansiokkaasti nostanut monia yhteiskunnallisesti tärkeitä asioita keskusteluun. Toisaalta Akavan rooli työmarkkinatoiminnassa on muiden keskusjärjestöjen tavoin pienentynyt.

Lakimiesliitto päätyi vaalissa tukemaan vastaehdokasta, **Maria Teikaria**, joka toimii Yhteiskunta-alan korkeakoulutettujen palvelujohtajana. Lakimiesliiton hallitus antoi liittokokousedustajillemme suosituksen äänestää Teikaria.

Lakimiesliiton on syytä jäsenten edun nimissä edistää sitä, että maassa säilyy kolme keskusjärjestöä. Akavan laajeneminen ei ole itseisarvo. Vain mahdollisimman yhtenäisessä Akavassa yhteiskunnallinen vaikuttaminen on tehokkainta lakimiehille tärkeissä asioissa.

ANTERO RYTKÖLÄ
hallituksen puheenjohtaja
styrelseordförande
antero.rytkola@lakimiesliitto.fi

Tämä linjaus oli ratkaisevasti vaikuttamassa Lakimiesliiton kannanottoon puheenjohtajavaalissa. Sen lisäksi olemme huolestuneena seuranneet monien akavalaisten liittojen jäsenmäärän pienentymistä. Suunnanmuutos vaatii uudistumiskykyä myös keskusjärjestöltä. Valinta ei ollut puoluepoliittinen, sillä puoluepolitiikalla ei Lakimiesliitossa ole sijaa.

Onnittelemme Sture Fjäderiä jatkokaudesta. Tulemme työskentelemään yhteistyössä juristien etujen ajamiseksi!

Puheenjohtaja-asetelma herätti keskustelua myös jäsenistömme parissa. Saimme kannanotostamme runsaasti myönteistä palautetta, mutta myös eriäviä näkemyksiä esitettiin. Kiitän muun muassa **Daniel Sazonovia** mielipidekirjoituksesta, joka on julkaistu toisaalla lehdessä (s. 55).

Som enat är Akava inflytelserikt

Juristförbundet är en solid del av Akavasamfundet. Vår röst hörs och därför använde vi den i bland annat ordförandevalet i augusti. Akava hade två väl skickade, men sinsemellan rätt olika ordförandekandidater. I ett ordförandeval gäller det att stödja och välja endast en kandidat. Juristförbundets styrelse begrundade valet noggrant och inväntade utfallet av även den sista valpanelen innan man fattade beslut i frågan.

Sture Fjäder är en mycket erfaren aktör under vars tid Akava har vuxit avsevärt ifråga om antalet medlemmar i de anslutna förbunden. Han har dessutom, på ett förtjänstfullt sätt, lyft fram många samhälleligt viktiga frågor. Trots detta har Akavas roll i arbetsmarknadsverksamheten minskat, vilket även gäller de övriga centralförbunden.

Juristförbundet beslöt att stödja Sture Fjäders motkandidat **Maria Teikari**, som är servicechef vid Akavas medlemsförbund Högskoleutbildade samhällsvetare rf. Juristförbundets styrelse gav förbundsmötesdelegaterna rekommendationen att rösta på Maria Teikari.

I enlighet med medlemskårens intressen bör Juristförbundet värna om att Finland även framöver har tre centralförbund. En utvidgning av Akava får inte vara ett självändamål. Det samhälleliga inflytandet i frågor gällande juristernas intressen är störst och effektivast i ett enat Akava.

Denna ståndpunkt hade avgörande inverkan på Juristförbundets ställningstagande i ordförandevalet. Vi har med oro följt med det sjunkande medlemsantalet i många Akavaförbund. Kursändringar tarvar förnyelseförmåga även hos centralförbundet. Valet av ordförande var inte partipolitiskt, eftersom Juristförbundet varken har plats eller utrymme för partipolitik.

Vi gratulerar Sture Fjäder till omvalet och vi kommer att samarbeta juristernas intressen till fromma!

Ordförandefrågan väckte diskussion i våra egna led. Vi fick mycket positiv respons på vårt ställningstagande, men en del av medlemskåren anmälde avvikande åsikter.

Jag vill passa på att tacka för bland annat **Daniel Sazonovs** åsiktsyttring, som kan läsas på sidan 55 i denna tidning.

Piikki lakimiestyöttömyydessä

Juristit eivät ole välttyneet koronatilanteen aiheuttamalta työttömyyspiikiltä. Lakimiestyöttömyys on kasvanut vuoden ensimmäisellä puoliskolla merkittävästi, ja oikeustietelijöiden työttömyyslukemat hipovat tällä hetkellä ennätystä.

Heinäkuussa oikeustieteen maistereita oli työttömänä noin kolmannes enemmän kuin helmikuussa: kun helmikuussa työttömiä oikeustieteen maistereita oli 407, oli heitä heinäkuussa 545. Akavan pääekonomistin **Pasi Sorjosen** mukaan oikeustieteilijöiden työttömien määrä hipoo tällä hetkellä ennätyslukemia. Edellisen kerran työttömyysluvut olivat yhtä korkealla vuonna 2015, jolloin työttömiä oikeustieteen maistereita oli 551.

Lisääntynyt työttömyys on näkynyt myös työttömyyskassassa. Kassanjohtaja **Taru Turunen** Lakimiesten työttömyyskassasta kertoo, että työttömyyspäivärahan saajia on lähes kaksinkertaisesti enemmän kuin vastaavana ajanjaksona viime vuonna.

– Vastaavasti työttömyyspäivärahamenot kasvoivat Lakimiesten työttömyyskassassa kyseisellä ajanjaksolla noin 40 pronsenttia edelliseen vuoteen verrattuna, kertoo Turunen.

Työttömien vastavalmistuneiden määrä on taas lähes tuplaantunut vuoden ensimmäisellä puoliskolla. Kun tammikuussa 2020 työttömiä vastavalmistuneita oli 42, oli heinäkuussa työ- ja elinkeinoministeriön tilastojen mukaan työttömiä vastavalmistuneita 83. Vastavalmistuneella tarkoitetaan oikeustieteen maisteria, jonka valmistumisesta on aikaa alle vuosi.

Todellinen vastavalmistuneiden työttömyysluku voi olla tätäkin suurempi. Koska vastavalmistuneiden työpaikkoja ei keväästä asti ole ollut haussa tavalliseen tapaan, voivat opiskelijat haluta venyttää omaa valmistumistaan siihen asti, kunnes työtarjontaa on enemmän.

– Ymmärrettävästi opiskelijastatus voidaan kokea mielekkäämpänä kuin työttömän, joten osa opiskelijoista on tietoisesti päättänyt lykätä valmistumistaan epävarmoina aikoina, toteaa Lakimiesliiton opiskelijakoordinaattori **Noona Hanni.**

Lakimiesliitossa koronan aiheuttama tilanne juristien työllisyyteen aiheuttaa huolta.

– Pöyristyttävintä tilanteessa on se, että opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa tukalaan tilanteeseen suunnittelemalla lisätä oikeustieteellisten tiedekuntien sisäänottomääriä holtittomasti, mikä on täysin edesvastuutonta, toteaa tilanteesta Lakimiesliiton toiminnanjohtaja **Jore Tilander**.

Ymmärrettävästi opiskelijastatus voidaan kokea mielekkäämpänä kuin työttömän.

545
TYÖTÖNTÄ
Työttömien juristien määrä heinäkuussa.

Liitto palvelee

Oikeusguru-kilpailu jatkuu syksyllä 2020

Lakimiesliitto ja Historian ja yhteiskuntaopin opettajien liitto HYOL ry järjestävät Oikeusguru-kilpailun lukiolaisille jälleen tänä syksynä. Kilpailun alkukilpailu järjestetään kaikissa mukaan ilmoittautuneissa lukioissa 11. marraskuuta. Oikeusgurussa mitataan lukiolaisten oikeudellista ajattelua ja lakitietoa.

Kilpailussa parhaiten menestyneille on luvassa opiskelupaikat oikeustieteellisestä. Itä-Suomen yliopisto ja Lapin yliopisto myöntävät kumpikin hakemuksesta opinto-oikeuden oikeusnotaarin ja oikeustieteen maisterin tutkintoihin ilman valintakoetta yhdelle Oikeusguru-kilpailun finaalissa menestyneelle. Kilpailu järjestettiin ensimmäisen kerran syksyllä 2019, jolloin voittajaksi selviytyi **Siiri Klubb** Helsingistä.

Rättsguru OIKEUS-GURU 2020

3 900

TEHTÄVÄÄ

Hätäkeskus on välittänyt tänä vuonna jo 3 900 tehtävää, joissa ilmoittaja on ollut huolissaan ikäihmisen hoivasta ja arjen sujumisesta. Yhteensä hätäkeskukset vastaanottivat tammi-kesäkuun 2020 aikana 1 347 000 hätäilmoitusta.

KORONAN VUOKSI KESKEYTETTYJEN ASIOIDEN MÄÄRÄ LASKUSSA

Tuomioistuinviraston verkkosivuilla löytyy tilastotietoa koronavirusepidemian vuoksi keskeytettyjen ja ratkaisemattomien asioiden määristä.

Tilastossa ovat mukana kaikki koronan takia jossain vaiheessa keskeytetyt asiat, jotka ovat edelleen vireillä.

Koronan takia keskeytettyjen ratkaisemattomien asioiden lukumäärää seurataan, jotta voidaan arvioida, milloin tästä syystä ruuhkautuneet asiat tulevat ratkaistuiksi.

Tilastot 30.8.2020:

4 746 rikosasiaa käräjäoikeuksissa
949 siviiliasiaa käräjäoikeuksissa
273 asiaa hovioikeuksissa
326 asiaa hallintotuomioistuimissa
38 asiaa erityistuomioistuimissa

tuomioistuinvirasto.fi

Sanottua

”Meillä on pohjoismaiseen tapaan hyvä luottamus siihen, että valtio on luotettava taho, joka pyrkii auttamaan, eikä ole poliisivaltiopelkoa vallallaan, mikä on monissa maissa nähty. Yhteiskunnallinen ja valtioinstituution suhtautuminen vaikuttaa haluun ottaa sovellus käyttöön.”

THL:n tiedonhallintajohtaja Aleksi Yrttiaho 1.9.2020 valtioneuvoston Virallisessa podcastissa Koronavilkku-sovelluksesta

Oikeus ja kohtuus -palkinto Tarja Krögerille

Lakimiesliitto myönsi syyskuussa valtuuskuntansa kokouksen yhdessä Oikeus ja kohtuus -palkinnon työ- ja elinkeinoministeriön hallitusneuvos, OTL **Tarja Krögerille**.

Palkinnolla korostetaan korkealaatuisen oikeudenhoidon ja oikeusvaltion merkitystä yhteiskunnassa.

Kröger on tehnyt merkittävän uran työlainsäädännön parissa. Palkintoperusteluissa Krögerin todetaan edistäneen yhteistyökykyisellä ja ammattitaitoisella toiminnallaan kolmikantaisen lainvalmistelun onnistumista.

- Krögerin ansiosta monet vaikeat lainsäädäntöhankkeet on saatettu onnistuneesti maaliin työmarkkinaosapuolten erilaisista näkemyksistä huolimatta. Hän on omalla toiminnallaan kehittänyt työoikeuden tasoa, tulkintoja ja tunnettavuutta, ja siten edistänyt oikeusvaltioperiaatteiden toteutumista suomalaisessa yhteiskunnassa, totesi Lakimiesliiton puheenjohtaja **Tuula Linna** palkintoa jakaessaan.

Huomionosoitus myönnettiin nyt kolmatta kertaa. Palkinto jaettiin vuonna 2016 yhteistoiminta-asiamies **Harri Hietalalle** ja vuonna 2018 Työtuomioistuimen presidentti **Jorma Saloheimolle**.

Numerokulmalla

Faktaa numeroiksi tiivistettynä

6404

HAKIJAT

Oikeustieteellisiin tiedekuntiin vuonna 2020 hakeneet.

225

HYVÄKSYTYT

Todistusvalinnassa hyväksyttyjen määrä.

350

HYVÄKSYTYT

Valintakoevalinnassa hyväksyttyjen määrä.

Budjettiriihi: Lakimiesliitto vaatii oikeusvaltion muistamista

Lakimiesliitto muistuttaa, että oikeudenmukaista Suomea on rakennettava myös koronakriisin keskellä.

– Budjettiriihen yhteydessä esittämillämme keinoilla oikeusturvaa voidaan lisätä jopa yhteiskunnalle aiheutuvia kokonaiskustannuksia vähentäen, toteaa Lakimiesliiton hallituksen puheenjohtaja **Antero Rytkölä**.

– Lakimiesliitto esitti hallitusneuvotteluiden 2019 yhteydessä omat ”Oikeus kuuluu kaikille”-tavoitteensa. Ne huomioitiin hienosti **Rinteen** ja **Marinin** hallitusten ohjelmissa. Nyt kehitystyötä on syytä jatkaa voimallisesti.

Erityisen tärkeänä Lakimiesliitto pitää oikeusprosessien keventämistä vähäisissä riita-asioissa. Näin riitaprosessit pysyisivät kestoltaan ja kustannuksiltaan kaikkien osapuolten kantokyvyn rajoissa.

Niin ikään Lakimiesliitto nostaa esiin työrauhan merkityksen.

– Maalittaminen pitää kriminalisoida omana rikosnimikkeenään oikeudenhoidon ammattilaisten ja muidenkin yhteiskunnan toimijoiden suojaamiseksi. Tätä olemme vaatineet toistuvasti, Rytkölä huomauttaa.

Työrauhan tarve korostuu entisestään, kun resursseja työhön on muutoinkin liian vähän.

Lakimiesliitto nosti esille myös tuomioistuinten henkilökunnan lisäämisen.

– Tässä yhteydessä olisi syytä tarkastella myös tuomioistuinharjoittelupaikkojen määrän kasvattamista. Olemme esittäneet auskultointipaikkojen lisäämistä seuraavaksi kahdeksi vuodeksi nykyisestä 140:stä 200:aan.

Sture Fjäder jatkaa Akavan puheenjohtajana

Akavan liittokokous valitsi 25.8.2020 **Sture Fjäderin** Akavan puheenjohtajaksi äänin 578–292.

Fjäder on toiminut Akavan puheenjohtajana vuodesta 2011. Toisena ehdokkaana Akavan puheenjohtajaksi oli Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut YKAn palvelujohtaja **Maria Teikari**. Akavan liittokokouksessa olivat edustettuina 33 Akavan jäsenliittoa.

Lue lisää Akavasta ja puheenjohtajakilvasta tämän lehden Puheenvuorosta sivulla 9.

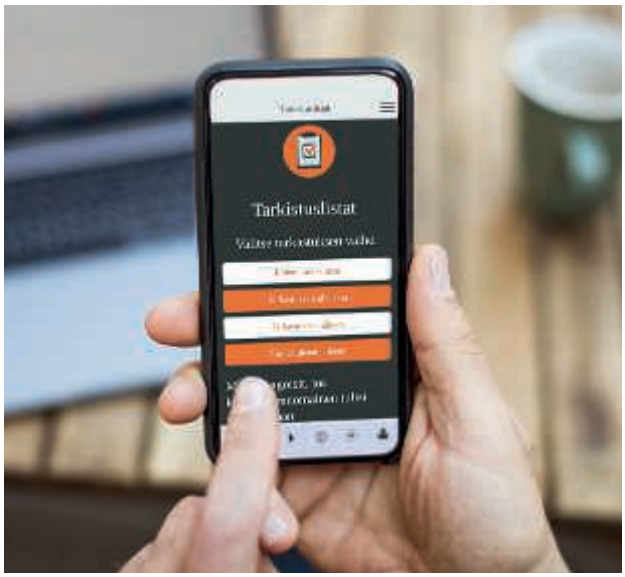

Peli valmistaa kilpailuviranomaisten yllätystarkastukseen

Asianajotoimisto Bird & Bird on julkaissut kilpailuviranomaisten yllätystarkastuksiin valmistavista Dawn Raid -pelistään ja -sovelluksestaan suomenkieliset versiot. Peli on ollut aiemmin saatavilla englannin-, ranskan- ja japaninkielisenä.

Dawn Raid -peli kestää noin 15–20 minuutia ja simuloi kilpailuviranomaisten suorittamaa yllätystarkastusta. Pelaaja on yllätystarkastuksen kohteeksi joutuneen yrityksen työntekijän asemassa. Dawn Raid on suunniteltu hauskaksi tavaksi valmistaa yrityksen työntekijät yllätystarkastusten varalle ja testata heidän nykyinen tietämyksensä siitä, mitä tietyissä tilanteissa tulisi tehdä.

Suomeksi on julkaistu myös Bird & Birdin Dawn Raid App -selviytymisopas kilpailuviranomaisten yllätystarkastuksen varalle. Sovellus sisältää tarkistuslistat keskeisimmistä asioista, jotka yrityksen tulee huomioida ennen tarkastusta, sen aikana ja sen jälkeen. Suomenkielinen sovellus on ladattavissa puhelimiin ja tableteille veloituksetta Applen App Storesta tai Google Playsta.

– Halusimme tarjota myös suomalaisille asiakkaillemme yksinkertaisen ja tehokkaan tavan valmistautua kilpailuviranomaisten yllätystarkastusten varalle. On hyvä muistaa, että mikä tahansa yritys voi sen koosta riippumatta joutua tarkastuksen kohteeksi, kertoo Helsingin toimiston EU- ja kilpailuoikeusryhmän vetäjä, osakas **Katia Duncker**.

– Dawn Raid -peli testaa leikkisällä tavalla valmiuden tarkastukseen ja paljastaa mahdollisen lisäkoulutuksen tarpeen. Sovellukseen on puolestaan kerätty kaikki relevantit tiedot tarkastuksiin liittyen, joiden avulla asiakkaamme voivat suojata oikeudellisen asemansa ennen kuin ennätämme paikalle.

Jäsenetu

Esittelemme Suomen Lakimiesliiton jäsenetuja etu kerrallaan.

eLakimies-palvelu

Mikä etu?
eLakimies on Lakimiesliiton sähköinen työelämän lainsäädäntöpalvelu, joka vastaa yleisimpiin työsuhdekysymyksiin. Valitsemalla eLakimies-etusivulta jonkin sivulla mainitun aihealueen saat muutaman lisäkysymyksen jälkeen vastauksen mieltäsi askarruttaneeseen asiaan.

eLakimies neuvoo työsuhteeseen liittyvissä perusasioissa. Palvelu koskee tässä vaiheessa vain työsopimussuhteita. Se ei sellaisenaan sovellu virkasuhteille tai osakeyhtiön, osuuskunnan tai säätiön toimitusjohtajaan. eLakimies vastaa muun muassa työsopimuksiin, vuosilomaan ja lomauttamiseen liittyviin peruskysymyksiin. Kysymykset ja vastaukset koostuvat yleisimmin kysytyistä asioista ja ovat suuntaa antavia.

eLakimies ei korvaa henkilökohtaista asiointia Lakimiesliiton työ- ja virkasuhdeneuvonnan kanssa. Jos siis et löydä vastausta mieltäsi askarruttavaan kysymykseen eLakimiehestä, ota rohkeasti yhteyttä Lakimiesliiton työ- ja virkasuhdeneuvontaan.

Miten saan sen käyttööni?
eLakimies-palveluun pääset tutustumaan Lakimiesliiton jäsensivuilta > Tietopankki

Mistä saan lisätietoja?
Työ- ja virkasuhdeneuvonta
neuvonta.yksityinen@lakimiesliitto.fi
neuvonta.julkinen@lakimiesliitto.fi

Tutustu Lakimiesliiton kaikkiin jäsenetuihin osoitteessa lakimiesliitto.fi/jasenedut

Hän

Hanna Räihä-Mäntyharju: Etäyhteydet antavat uusia mahdollisuuksia

Teksti: Janne Laukkanen Kuva: Mikko Kauppinen

Asianajajaliiton uusi puheenjohtaja **Hanna Räihä-Mäntyharju** todella tuntee järjestön, jonka johtamisen hän aloitti kesäkuussa. Luottamustehtäviä Asianajajaliitossa on kertynyt jo 2000-luvun alusta.

Räihä-Mäntyharju on toiminut asianajajana Kajaanissa, Helsingissä ja seitsemän viime vuoden ajan Tampereella. Kaikissa kaupungeissa hän oli aktiivisesti mukana myös ammattikunnan luottamustehtävissä. Viime neljä vuotta hän toimi liiton varapuheenjohtajana.

Kapulanvaihto puheenjohtajan tehtävään tapahtui historiallisissa puitteissa, ensimmäisessä etäyhteyksin toteutetussa Asianajajaliiton valtuuskunnan kokouksessa.

Räihä-Mäntyharju kuuluu niihin, joiden mielestä korona-aika on koulinut meitä hyvällä tavalla etäyhteyksien mahdollisuuksiin.

– Pakko on toisinaan hyvä motivaattori, hän hymyilee.

Etäyhteyksien aiempaa sujuvampi hyödyntäminen antaa hänestä mahdollisuuksia koko asianajotoiminnalle.

– Toivon, että tämä rohkaisee entistä enemmän harkitsemaan yrittämistä myös pienemmillä paikkakunnilla, kun yhteydenpito asiakkaisiin ja tuomioistuimiin helpottuu.

Syksyyn Räihä-Mäntyharju katsoo innostuneena. Luvassa on esimerkiksi liiton strategian välitarkastelu.

– Suuren linjat pitävät vuodesta toiseen, mutta aina on viilattavaakin. Panostamme liitossa muun muassa sähköisen asioinnin ja ammatillisen jatkokoulutuksen kehittämiseen, hän kertoo.

– Asianajajien tunnettavuuden lisääminen on myös tärkeää ja on toki osaltaan ikuisuusprojekti. Keitä me olemme, miten eroamme muista ja millaisia palveluita tarjoamme?

Pakko on toisinaan hyvä motivaattori.

Oikeussanastoa tutummaksi

Asianajajaliitto käynnisti syyskuussa kampanjan, jonka se toivoo lisäävän oikeudellisten termien ymmärrettävyyttä.

– Oikeusrattaat tutuksi -kampanjallamme haluamme lisätä ymmärrystä oikeudenhoidon alan ihan keskeisimmästä sanastosta. Listasimme ja selitämme ammattinimikkeitä, organisaatioita, prosesseja ja muita oikeudenhoitoon liittyviä termejä, kertoo viestintäjohtaja **Sari Krappe** Asianajajaliitosta.

Krappe toteaa, että oikeudenhoidon sanastoja on jo nyt jonkin verran verkossakin, mutta joskus termien selitykset ovat yhtä hankalia kuin itse selvitettävät sanat.

– Olemmekin ottaneet siis hiukan vapautta näille suomennoksille, jotta ne olisivat lyhyitä mutta kuitenkin ymmärrettäviä.

Sanasto löytyy Asianajajaliiton verkkosivuilta asianajajaliitto.fi

KIRJANURKKA

TIETOKIRJA HENKIRIKOKSEN UHRIEN LÄHEISISTÄ

HUOMA – Henkirikoksen uhrien läheiset ry on julkaissut 20-vuotisjuhlavuotensa kunniaksi tietokirjan *Toivon vahvat siivet – Henkirikoksen uhrien läheisten vertaistukitoimintaa 20 vuotta*. Teoksen on kirjoittanut kirjailija, kulttuuriantropologi **Jenny Kangasvuo**.

Kirjassa henkirikoksen uhrien läheiset kertovat surusta, toivosta ja vertaistuen voimasta. Omaisia yhdisti kokemus tuen puutteesta ja oikeusjärjestelmän ongelmista, jotka monilta osin jatkuvat edelleen.

Kirjaa varten on haastateltu myös terapeutteja ja muita asiantuntijoita. Kirja kuvaa lisäksi yhdistyksen kasvua pienestä aktiivien joukosta valtakunnalliseksi vaikuttajajärjestöksi. Samalla se kuvaa kriisityön ja tukipalveluiden kehitystä sekä oikeusjärjestelmän muutoksia 2000-luvun alkuvuosikymmeninä.

Jenny Kangasvuo: Toivon vahvat siivet – Henkirikoksen uhrien läheisten vertaistukitoimintaa 20 vuotta. Huoma 2020, huoma.fi

Sanottua

”Perheystävällisyys koskee kaikkia. Ajallinen joustavuus ja etätyöt on otettava osaksi uutta normaalia työtehtävien sen mahdollistaessa. Raskaussyrjintää kohtaan tulee olla nollatoleranssi.”

Väestöliiton väestöpoliittinen raportti 8.9.2020, yksi raportin listaamista kymmenestä tavoitteesta ja suosituksesta Suomen väestöpolitiikalle.

650

POLIISIA

Yhteensä 650 poliisia on käynyt koulutuksen, jossa he ovat saaneet perehdytystä esimerkiksi ihmiskauppa-ilmiöstä, ihmiskaupan tunnistamisesta, uhrin kohtaamisesta ja ihmiskauppaa koskevien esitutkintojen erityispiirteistä. Ihmiskauppakoulutusta on lisätty myös poliisin perus- ja jatkokoulutusohjelmaan.

Lakimiesuutiset 75 v.

Uusia yhteistyökumppaneita lehdentekoon

Teksti: Juha Mikkonen Kuva: Lakimiesliiton arkisto

VUONNA 2004 Lakimiesuutisten oto-päätoimittajaksi tuli **Liisa Grönroosin** eläköitymisen jälkeen toiminnanjohtaja **Jore Tilander**. Toimituspäällikkönä aloitti **Juha Mikkonen**. Samalla lehdenteon kumppaniksi otettiin asiakaslehtitalo MCI Press Oy. Lehteä julkaistiin 8 numeroa vuodessa.

MCI Press tuotti lehteen journalistista sisältöä ja kuvitusta. Toimituspäällikkö vastasi ns. järjestöosuudesta. Toimituspalavereissa päätoimittaja, toimituspäällikkö, liiton tiedotuspäällikkö sekä MCI Press sopivat sisällöstä. Kuvat ja taiton, kuten myös verkkolehden toteutuksen, hoiti MCI Press.

Pääkirjoittajina olivat vuorotellen liiton hallituksen jäsenet. He tarkastelivat asioita niin Lakimiesliiton kuin omien valiokuntiensa näkökulmasta.

Vieraskynä-palstan kirjoittajina oli aluksi juristikansanedustajia. Sittemmin kirjoittajat tulivat yliopistomaailmasta, koska julkaisijajärjestö halusi korostaa erityisesti koulutusasiaa.

Opiskelijoiden ainejärjestöt – Pykälä, Codex, Lex, Artikla ja Justus – kirjoittivat lehteen ajankohtaisia juttuja vuorotellen. Palstasta oli päävastuussa liiton opiskelijasihteeri.

Lakimiesuutisia hallitsi vakiopalstojen suurehko määrä.

Ruotsin kielen asema niin pääkirjoituspalstalla kuin lehdessä yleisemminkin lisääntyi.

Juttusarjassa esitellään kuusi Lakimiesuutisten käännekohtaa. Lähteinä ovat liiton historiateokset sekä Lakimiesuutiset.

Korona haastoi myös kevään opiskelijavalinnat

Oikeustieteellisten tiedekuntien opiskelijavalinnat onnistuttiin viemään läpi poikkeusoloista ja teknisistä ongelmista huolimatta. Miten kevään kokemukset heijastuvat tulevaisuuteen?

Teksti **JUSSI-PEKKA AUKIA** | Kuvitus **ANNA-KAISA JORMANAINEN**

Oikeustieteellisen alan valintakokeet järjestettiin keväällä 2020 yliopistojen yhteisellä päätöksellä kaksivaiheisena, sillä pandemian takia yhden fyysisen kokeen malli ei ollut mahdollinen. Ensimmäinen vaihe järjestettiin etänä, mikä oli täysin uutta. Tämän läpäisseet reilut 600 hakijaa suorittivat kakkosvaiheen perinteiseen tapaan luentosalikokeena.

Opiskelijavalinta on muutenkin muuttunut parin viimeisen vuoden aikana, sillä vuonna 2018 käynnistyi tiedekuntien yhteisvalinta ja 2019 luovuttiin yhteispisteytyksestä ja avattiin pelkästään ylioppilastodistusten pisteytykseen perustuva todistusvalintaväylä. Todistuksella otettiin ensimmäisellä kerralla 20 prosenttia hakijoista, ja heidän määränsä nostettiin tänä keväänä 40 prosenttiin.

Pelkän valintakokeen kautta valittiin nyt 60 prosenttia opiskelijoista.

– Oikeustieteelliset tiedekunnat päättivät, että 40/60-jakoon ei puututa pandemiasta huolimatta, vaikka eräillä muilla tieteenaloilla lisättiin pelkällä todistuksella otettavien suhteellista osuutta, kertoo valintakoelautakunnan puheenjohtajana toiminut professori **Antti Aine**.

– Halusimme jättää hakijoille heille luvatun mahdollisuuden osoittaa motivaationsa ja kyvykkyytensä myös valintakokeen kautta. Emme myöskään halunneet muuttaa jälkikäteen sisäänpääsyn ehtoja, jotka oli jo ehditty ilmoittaa hakijoille.

Virhe pistelaskussa toi lisäpaikkoja

Poikkeuksellisessa tilanteessa pitää tehdä kompromisseja ja yhteensovittamista, jotta saataisiin edes jollakin tavalla toimiva ratkaisu. Valintakokeen ensimmäiseen vaiheeseen tuotiin uudeksi muuttujaksi aikapaine, koska koe tehtiin valvomattomassa ympäristössä.

– Kysymysten muotoilua muutettiin, ja kokeelle ja sen alakohdille määriteltiin enimmäisajat, jossa ne tuli suorittaa. Tähän asti saatu palaute on pääsääntöisesti ollut myönteistä, joten näissä asioissa on ilmeisesti onnistuttu.

Vastaamiseen liittynyttä kiirettä on toisaalta kritisoitu. Kritiikkiä on toki myös tullut teknisestä virheestä vastauslomakkeiden automaattisessa tarkastuksessa.

– Ensimmäisessä vaiheessa valikoitiin jatkoon päässeet, mutta ensimmäisen vaiheen pisteet myös laskettiin heidän kokonaispisteisiinsä. Optisen lukijan teke-

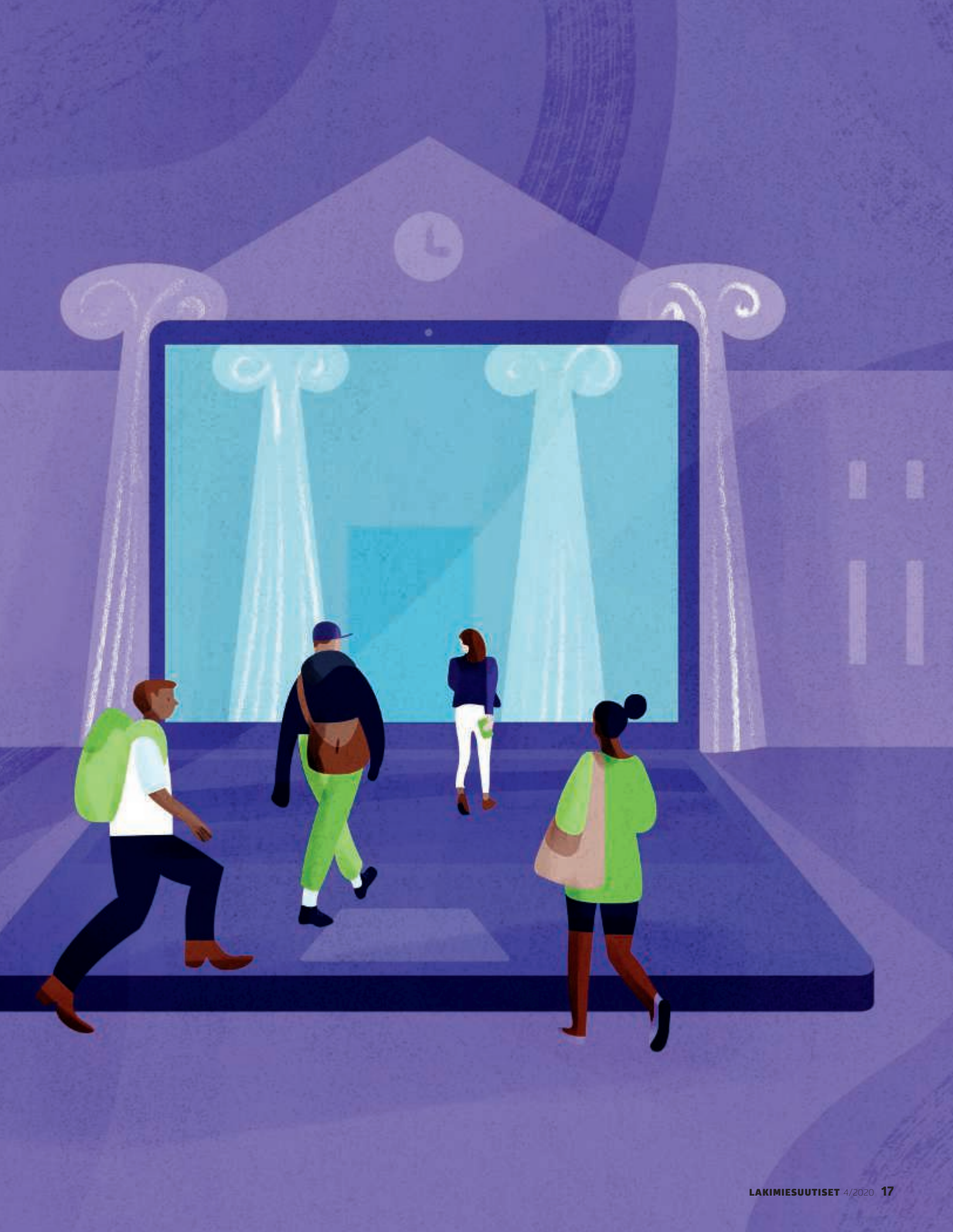

Olisi tärkeää saada juristeja, jotka olisivat kiinnostuneita eri tulokulmista oikeustieteeseen.

män virheen takia järjestelmä kirjasi suurelle osalle hakijoista virheellisesti miinuspisteitä näiden toisessa vaiheessa vastaamatta jättämistä tehtävistä, Aine sanoo.

– Virhe huomattiin ja pisteiden uudelleenlaskun jälkeen tiedekuntiin päädyttiin ottamaan 46 ylimääräistä opiskelijaa. Valintakokeiden monivalintakoeosa on aikaisemminkin arvioitu koneellisesti, mutta nyt sitten sattui käymään näin.

Käytäntöjen jäämisestä ei vielä päätöksiä

Vaikka valintakoe suoritettiin aiemmin yhdellä kertaa, sekin oli jo piilevästi kaksivaiheinen. Hakijat vastasivat samalla kertaa sekä monivalintakysymyksiin että essee- ja oikeustapauskysymyksiin. Jälkimmäiset kuitenkin arvioitiin vain siinä tapauksessa, että hakija sai monivalintakysymyksistä riittävästi pisteitä.

– Tämä peruslogiikka ei siis muuttunut, vaikka kokeen toteutustapa poikkesi nyt aiemmasta. Alkukarsinta on välttämätön, sillä oikeustiede on hakupaineala, jossa ei ole edellytyksiä lukea kaikilta hakijoilta kaikkia vastauksia. Mikäli koe olisi järjestetty yksivaiheisena, tilaa olisi tarvittu yli 4 500 hakijalle. Nyt kakkosvaiheeseen osallistujia oli tuo 620.

Riippuu pandemiatilanteen kehittymisestä, järjestetäänkö kevään 2021 valintakokeet 2020 tapaan osittain etänä. Käytännön mahdollisesta jäämisestä pysyväksi ei myöskään ole puhuttu.

– Etäkokeen järjestämisessä ja sen lieveilmiöiden torjumisessa on toki omat haasteensa. Tiedekunnat käyvät varmasti keskustelua tämän kevään kokemuksista, ja jää nähtäväksi, johtaako se pysyvämpään muutokseen, Aine linjaa.

Juristin työn kannalta ei ole olennaista osata laittaa monivalintakokeessa kuitenkin-sana oikeaan paikkaan.

– Totta kai tulemme keskustelemaan myös siitä, miten valintaprosessia voidaan kehittää jatkoa silmällä pitäen. Koneellisen luvun oikeellisuus täytyy joka tapauksessa varmistaa aikaisempaa peremmin, sillä tässä on kyse hakijoille isosta asiasta. Mitään uusia linjauksia ei silti vielä ole.

Ymmärrystä hämmennyksestä huolimatta

Turun oikeustieteellisen tiedekunnan dekaani **Anne Kumpula** on tyytyväinen siihen, miten joustavasti ja nopeasti organisaatiot, ja myös hakijat, pystyivät reagoimaan pandemiaan ja vaihtamaan perinteisestä kaksivaiheiseen valintakokeeseen.

– Saimme hakijoilta hirveän vähän fundamentaalikritiikkiä. Totta kai monet olivat hämmentyneitä, sillä myös ylioppilaskirjoitusten järjestelyihin oli tullut isoja muutoksia, eikä tämä ollut heille mikään unelmatilanne. Kriittinenkin palaute on silti yleensä alkanut ”ymmärrämme tämän erityistilanteen” -avauksella, Kumpula sanoo.

– Itse pidin erityisen tärkeänä sitä, että emme kajonneet valintakoe- ja todistusvalintojen keskinäiseen suhteeseen, vaan järjestimme kokeen suunnitellun mukaisena niin pitkälle kuin mahdollista. Arvioinnin aika on nyt syksyllä, ja ilmi tulleista ongelmista kyllä selviydytään.

Luuraako joku selän takana?

Uutta pääsykokeissa oli ensimmäisen osan valvomattomuus. Tämä on herättänyt kysymyksen siitä, kuka tosiasiassa vastaa hakijan puolesta. Kumpula uskoo, että kysymysten muotoilu ja tiukka vastausaikataulu estivät pääsykoevilpin suurimmalta osin.

– Jokainen, joka on nähnyt kysymykset, ymmärtää kyllä, että sillä aikataululla ja niillä kysymyksillä hakija ei olisi pystynyt vastaamaan ilman valintakoekirjojen huolellista lukemista – vaikka siinä selän takana olisi seissyt koko suku juristeja.

Etäkoe voisi olla mielekäs jatkossakin, jos sitä lähdettäisiin uudistamaan avoimempaan ja työskentelykykyä ja oikeudellista ajattelua paremmin mittaavaan suuntaan.

46

YLIMÄÄRÄISET OPISKELIJAT

Oikeustieteellisiin tiedekuntiin päädyttiin tänä vuonna ottamaan 46 ylimääräistä opiskelijaa sen jälkeen, kun valintakokeiden ensimmäisen vaiheen koneellisessa pisteidenlaskussa huomattiin virhe.

– Juristin työn kannalta ei ole olennaista osata laittaa monivalintakokeessa kuitenkin-sana oikeaan paikkaan – kuten valintakokeessa piti aiemmin tehdä – ja saada siitä 0,25 pistettä, Kumpula sanoo.

– En pitäisi pahana, että ykkösvaihe perustuisi monien taiteenalojen tavoin itsenäiselle työskentelylle. Siellä tehdään aivan ensimmäiseksi näytetyö, joka osoittaa hakijan kyvyn työskennellä asian parissa: tunnistaa ongelmia ja löytää aineistosta vastauksia. Oikeustieteellisten valintakokeessa hakijoiden suuri määrä toki voi olla tässä haasteena.

Kumpula uskoo, että kilpailu oikeustieteellisten tiedekuntien suurimmasta valtista eli todella motivoituneista opiskelijoista tulee kovenemaan ikäluokkien pienentyessä.

– Olemme olleet opiskelijoiden hakeutumisen suhteen etuoikeutetussa asemassa, ja iso kysymys on, säilytämmekö jatkossa tämän vetovoimaisuutemme.

Ylioppilaiden karsintaa

LUKIOKOULUTUKSEN yleistyessä Suomessa alettiin sotien välissä puhua ylioppilastulvasta, vaikka ylioppilaita valmistui tuolloin vuosittain vain joitakin tuhansia. Vielä 1955 ylioppilaita valmistui 5 000, mutta seuraavalla vuosikymmenellä suurten ikäluokkien tulon myötä ylioppilaiden määrät moninkertaistuivat. Vuonna 1960 uusia ylioppilaita valmistui 7 500 ja vuosikymmenen lopulla jo 20 000.

Vaikka yliopistojen ja korkeakoulujen oppilasmääriä kasvatettiin voimakkaasti, yliopistojen oli luovuttava ikivanhasta periaatteesta, jonka mukaan jokaisella ylioppilaaksi kirjoittaneella oli sinne vapaa pääsy. Numerus clausus -periaate, jonka mukaan opiskelijaksi pyrkiviä karsittiin joko ylioppilastodistusten tai pääsykokeiden perusteella, alkoi yleistyä 1950-luvulla. Viimeiset tiedekunnat siirtyivät sen käyttöön 1960-luvulla.

Myös asianajajatutkinto uudistui, korona siirsi verkkoon

SUOMEN Asianajajaliiton juristeille järjestämä asianajajatutkinto on yksi asianajajan ammattinimikkeen saamisen edellytyksistä. Tänä vuonna uudistetussa tutkinnossa on kolme osaa: oikeudenkäyntiosa sisältää 12 viikon verkko-opinnot sekä harjoitus- ja moduulipäivät. Eettinen osa sisältää verkko-opintoja ja yhden lähipäivän. Lisäksi suoritetaan kirjallinen koe, joka vastaa laajahkoa oikeustieteellistä tenttiä.

Palvelujohtaja **Liisa Aro** kertoo, että kaikki kolme osaa saa suorittaa vapaavalintaisessa järjestyksessä ja vapaassa aikaikkunassa.

– Aika monet saavat tutkinnon suoritettua noin vuoden sisällä aloittamisesta. Mutta on niitäkin, jotka tekevät sen täydennyskoulutuksena ilman kiirettä saada Asianajaliiton jäsenyyttä. Normaalitilanteessa oikeudenkäynti- ja eettistä osaa opetetaan keväisin ja syksyisin, ja kirjalliseen kokeeseen pääsee kolmasti vuodessa.

Asianajajatutkinto järjestetään nyt vuonna 2020 siis uudistetussa muodossa. Koronaepidemia ei muuttanut tätä tavoitetta, vaikka pandemia onkin vaikuttanut jossain määrin kokeen järjestelyihin.

– Eettinen osa siirrettiin keväällä – ja myös nyt syksyllä – turvallisuussyistä kokonaan verkko-opinnoiksi. Vielä ei ole keskusteltu, jäisikö tämä järjestely pysyväksi.

– Kirjallinen koe viedään sekin varmuuden vuoksi syyskuussa kokonaan verkkoon, sillä perinteisen kynä ja paperi -kokeen turvallinen järjestäminen ei ole mahdollista. Uusimuotoinen oikeudenkäyntiosa otetaan käyttöön suunnitellusti nyt syksyllä, ja siihen ei koronavirus toivottavasti vaikuta.

Juristin ammatti muutoksessa

Älykkäiden tietojärjestelmien tulo vaikuttaa juristien työhön ja koulutukseen, ja tämä voisi näkyä myös valintakokeissa.

– Juristit eivät varmaankaan katoa mihinkään. Perinteisesti opiskelijat ja nuoret juristit ovat kuitenkin aloittaneet alaan perehtymisen valmistelijoina käymällä läpi papereita virastoissa ja asianajotoimistoissa. Näiden töiden koneellistuessa tähän ei enää tarvita oikeustieteen ylioppilaiden joukkoa. Sen sijaan nuoret oikeustieteen opiskelijat ja juristit pitäisi saman tien saada ratkomaan kiperiä tilanteita, joissa koneista ei ole apua, Kumpula katsoo.

On myös yhä tärkeämpää saada houkuteltua oikeustieteen opiskelun ja tutkimuksen pariin mahdollisimman eri lailla orientoituneita nuoria.

– Juristit sijoittuvat hyvin monenlaisiin tehtäviin, mihin jo nykyinen koulutus jättää kyllä runsaasti liikkumatilaa. Yhteiskunnalliset ongelmat ovat kuitenkin moninaisia, ja olisi tärkeää saada juristeja, jotka olisivat kiinnostuneita eri tulokulmista oikeustieteeseen.

Hyvä alku olisi laajentaa ja levittää käsitystä siitä, mitä juridiikka on. Nyt se muodostuu liian monelle amerikkalaisten tv-sarjojen perusteella. Juristien lapsilla toki on realistinen kuva ammatin mahdollisuuksista.

– Filosofian ja oikeustieteen välillä puntaroiva nuori pitäisi saada ymmärtämään, että myös niiden yhdistäminen on mahdollista. Samoin tekoälystä tai kansainvälisestä politiikasta kiinnostunut pitäisi saada näkemään juridiikka mahdollisena väylänä näiden asioiden äärelle. •

Kesälomani Trumpin seurassa

Vietin kesälomani **Donald Trumpin** seurassa. Luin esimerkiksi Trumpin entisen turvallisuusneuvonantajan **John Boltonin** kirjan *The Room Where It Happened* sekä Trumpin veljentyttären **Mary L. Trumpin** muistelmat T*oo Much And Never Enough*.

Kirjat eivät sisällä yllätyksiä ihmisille, jotka ovat seuranneet uutisointia Trumpista ja hänen toimintatavoistaan. Palapeli kuitenkin täydentyi, ja jokainen palanen tuntui muuttavan kuvaa yhä synkemmäksi. Samalla kirkastui, miten ohuen langan varassa ovat kansalaisten perusvapaudet ja demokratia jopa valtiossa, joka on perustanut koko identiteettinsä vapauden ajatukseen.

Ammatillisesti kiinnostavin kirja oli televisiojätti CNN:n Valkoisen talon -kirjeenvaihtajan **Jim Acostan** *The Enemy of the People*. Acosta hermostutti kriittisillä kysymyksillään Trumpin niin, että lopulta hänen akkreditointinsa Valkoiseen taloon peruttiin. Trump on pitkin valtakauttaan kuvaillut mediaa stalinistisin termein ”kansanviholliseksi”, ja Acostaa hän on luonnehtinut ykkösviholliseksi.

CNN vei akkreditoinnin peruuttamisen oikeuteen – ja voitti. Porttikiellon määrääminen ei ollut tapahtunut lainmukaisesti, sillä Acostaa ei ollut kuultu ennen päätöstä. Tuomari myös huomautti, että kun akkreditointi on myönnetty, sitä ei voi peruuttaa siksi, että presidentti ei pidä toimittajan kysymyksistä tai jutuista.

Vaikka CNN tunsi olevansa perustuslain ja faktojen perusteella vahvoilla oikeussalissa, se pelkäsi tuomiota: tuomari oli Trumpin nimittämä. Luottamus tuomioistuinlaitoksen riippumattomuuteen voi olla pienestä kiinni.

Kirjat eivät valaneet uskoa siihen, että mahdollinen vallanvaihto Yhdysvalloissa tapahtuu marraskuun vaalien jälkeen rauhanomaisesti. Minulle vahvistui käsitys, että Trump uskoo olevansa vaaleilla valittu diktaattori. Sen hän sanoi myös suoraan huhtikuussa: ”When somebody is the president of the United States, the authority is total. And that’s the way it’s got to be. It’s total.” (”Kun joku on Yhdysvaltojen presidentti, hänellä on ehdoton valta. Ja näin sen pitää olla. Se on ehdoton.”)

Vallastaan Trump näköjään aikoo pitää kiinni, tarvittaessa autoritäärisiltä johtajilta saamiensa oppien mukaisesti. Hupeneva kannatus sai hänet jo ehdottomaan vaalien lykkäämistä koronaviruspandemian varjolla. Myös republikaanit torjuivat esityksen suoralta kädeltä. Nyt on menossa Trumpin sota postiäänestystä vastaan.

Kirjat saivat myös miettimään, millaiset ihmiset ovat edelleen Trumpin takana. Minkä puolesta he äänestävät marraskuun vaaleissa, kun he antavat äänensä Trumpille?

Minkä puolesta äänestää esimerkiksi kristillisiin perhearvoihin uskova konservatiivi? Onko hänelle ihan sama, vaikka presidenttinä on pornotähden hiljaiseksi maksanut patologinen valehtelija?

Minkä puolesta äänestää Amerikan suuruutta kaipaava MAGA-hattuinen duunari? Onko hänelle ihan sama, että presidentti veljeilee maailman diktaattorien kanssa, kerjää heiltä vetoapua vaalivankkureihinsa ja uskoo mieluummin Venäjän presidentin sanaan kuin oman hallintonsa tiedusteluviranomaisten tietoihin?

Amerikkalaiset tuntevat hyvin sanonnan: Fool me once, shame on you, fool me twice, shame on me. Eli vapaasti suomentaen ensimmäisestä huijauksesta vastuun kantaa huijari, mutta uusinnan jälkeen huijatun kannattaa vilkaista peiliin.

Trumpin kannatus tuntuu pysyvän 40 prosentin kieppeillä, tapahtui mitä tahansa. Ovatko Trumpin kannattajat siis valmiita vedätettäviksi kerrasta toiseen? Vai tietävätkö he, millainen Trump on, mutta äänestävät häntä silti?

Mille arvoille he silloin antavat äänensä?

Kirkastui, miten ohuen langan varassa ovat kansalaisten perusvapaudet ja demokratia.

SUSANNA REINBOTH
oikeustoimittaja, Helsingin Sanomat
susanna.reinboth@hs.fi

Lähtö

KOVAA KILPAILUA PAIKOISTA
Tuomioistuinharjoittelupaikkoja on vuosittain tarjolla noin 140 kappaletta, ja kilpailu niistä on kovaa. Nyt vuonna 2020 hakijoita oli lähes kolminkertainen määrä. Vielä vuonna 2006 paikkoja oli noin 200, jonka jälkeen määrä on pudonnut lähes joka vuosi. Tuomioistuinharjoittelu kestää nykyisellään vuoden, ja harjoittelu on suosittu, sillä se tarjoaa merkittävän väylän tuomioistuinuralle.

Kynnys 1

PAIKAT JAETAAN KERRAN VUODESSA
Tuomioistuinharjoittelujärjestelmää uudistettiin viimeksi vuonna 2017, josta lähtien kaikkien uusien tuomioistuinharjoittelijoiden valinnasta on vastannut tuomarinkoulutuslautakunta. Aiemman käytännön mukaan kukin tuomioistuin valitsi itse omat harjoittelijansa, mutta nyt rekrytointi hoidetaan keskitetysti kerran vuodessa.

Tuomioistuinharjoitteluun nykyistä helpommin?

Lakimiesliitto pyrkii vähentämään opiskelijoihin kohdistuvia paineita. Työn alla on muun muassa joukko ehdotuksia tuomioistuinharjoittelun hakumenettelyn kehittämiseksi.

Teksti **PI MÄKILÄ**

Tuomioistuinharjoitteluun eli auskultointiin hakeminen muuttui muutamia vuosia sitten suuresti niin hakukriteerien, valintojen kuin paikkojen määrän suhteen. Lakimiesliitto pitää nykyistä järjestelmää stressaavana opiskelijoille. Menettely on myös yliopistojen kannalta epäedullinen lisääntyneen arvosanojen korottamisen vuoksi.

Lakimiesliiton mukaan tuomioistuinharjoittelupaikkojen määrää tulisi lisätä vaikka niin, että yhdistelmäharjoittelussa käräjäoikeuden jälkeisen puolivuotisjakson voisi suorittaa hovioikeuksien ja hallinto-oikeuksien lisäksi esimerkiksi erilaisissa muutoksenhakulautakunnissa tai syyttäjä- tai ulosottolaitoksessa – mahdollisesti myös asianajotoimistossa. Lisäksi liitto toivoo, että valintakriteereissä tarkasteltaisiin opintomenestyksen suhdetta työkokemukseen ja muuhun oikeudelliseen osaamiseen.

Olennaista on, nähdäänkö auskultointi pelkästään tuomioistuinuralle johtavana koulutuksena, joka kuuluu harvoille ja valituille, vai laajalti juristien ammatilliseen yleissivistykseen kuuluvana asiana. Lakimiesliitto on jälkimmäisen tulkinnan kannalla. Panostuksesta hyötyy koko yhteiskunta.

Juttuun on haastateltu Lakimiesliiton oikeuspoliittista lakimiestä Janne Hälistä.

Esimerkiksi työkokemuksen painoarvoa haussa tulisi lisätä.

Kynnys 2

OPINTOMENESTYKSELLÄ ENITEN VÄLIÄ

Tuomioistuinharjoittelupaikkojen vähentäminen on herättänyt huolta tuomioistuinlaitoksen tulevaisuuden näkökulmasta, sillä tuomioistuinharjoittelu on ollut sille tärkeä rekrytointikanava ja käräjänotaarit tuomioistuimille tärkeä lisäresurssi. Lakimiesliiton ja liiton kuulemien yliopistojen mukaan myös opintomenestyksen painottaminen valintakriteereissä on herättänyt huolta. Nyt moni opiskelija jää korottamaan arvosanojaan vain tuomioistuinharjoittelupaikan toivossa, ja samalla valmistuminen viivästyy. Haussa eniten merkitystä on opintomenestyksellä (49 % kaikista pisteistä). Lisäksi pisteytyksessä huomioidaan työkokemus (15 %), muu oikeudellinen osaaminen (7 %) ja työhaastattelu (29 %).

Tavoitetta kohti

TYÖKOKEMUKSEN PAINOARVOA LISÄTTÄVÄ

Lakimiesliitto on kuullut niin tuomarinkoulutuslautakuntaa, yliopistoja, oikeustieteellisiä ainejärjestöjä kuin Lakimiesliiton opiskelijavaliokuntaakin ja pyrkinyt selvittämään, mitkä ovat nykyisen järjestelmän suurimmat kompastuskivet ja miten järjestelmää voitaisiin parantaa. Liitto tekee myös tiivistä yhteistyötä Nuoret Lakimiehet ry:n kanssa tuomioistuinharjoittelun kehittämiseksi.

Lakimiesliitto toivoo, että esimerkiksi työkokemuksen painoarvoa haussa lisättäisiin sekä pisteytyksessä että arvioimalla aiemman kokemuksen merkitystä haastatteluissa. Harjoittelupaikkoja voitaisiin myös lisätä lyhentämällä harjoittelun kestoa, jolloin nykyistä lyhyemmät harjoittelujaksot jakautuisivat useammalle.

Liitto toivoo, että muuttuneet käytännöt auttaisivat myös aiempaa moninaisemmista taustoista ponnistavia opiskelijoita ja jo työelämässä olevia juristeja tuomioistuinharjoitteluun.

Tavoitetta kohti

MÄÄRÄAIKAISET LISÄYKSET PAIKKOIHIN

Kevään koronatilanne on pakottanut pohtimaan aiempaa tarkemmin, miten vastavalmistuneiden työllisyystilannetta voisi parantaa. Tuomioistuinharjoittelujärjestelmän kehittäminen voisi olla Lakimiesliiton mukaan yksi hyvä keino tukea erityisesti vastavalmistuneiden työllistymistä. Liitto nosti esiin auskultointipaikkojen määrän kasvattamisen 200:aan seuraavaksi kahdeksi vuodeksi.

Tavoitetta kohti

VUOROPUHELUA TUOMARINKOULUTUSLAUTAKUNNAN KANSSA

Lakimiesliitto käy parhaillaan tiivistä vuoropuhelua erityisesti tuomarinkoulutuslautakunnan kanssa. Lakimiesliitto on pyrkinyt vaikuttamaan siihen, että valintamenettelyä viilataan erityisesti pisteytyksen osalta siten, että tuomioistuinharjoitteluvalinnat ovat kokonaisuuden kannalta tarkoituksenmukaiset. Sekä hakijoiden että tuomioistuinharjoittelujärjestelmän näkökulmasta on myös tärkeää, etteivät valintakriteereiden perusperiaatteet muutu vuodesta toiseen.

Maali?

AINA VOI PARANTAA

Maali – tai ainakin välimatkan krouvi – asiassa saavutetaan, jos tuomioistuinharjoittelu mahdollistuu nykyistä useammalle ja valintakriteereissä arvostetaan nykyistä enemmän työkokemusta ja muutoin osoitettua soveltuvuutta. Auskultointi on osa suomalaista oikeusjärjestelmää ja sen kehittäminen jatkuvaa työtä.

OPETUSHALLITUKSEN YLIN JURISTI:

Oppilaiden saatava kukoistaa

Pääjohtaja Olli-Pekka Heinosen urapolku on johtanut yhteiskunnan näköalapaikoille, joilla juristin koulutuksesta on ollut hyötyä. Koronakevät haastoi Opetushallitustakin.

Teksti **TARJA VÄSTILÄ** | Kuvat **ROOPE PERMANTO**

Koronakevät toi paljon miettimisen aihetta myös Opetushallitukseen. Pääjohtaja **Olli-Pekka Heinosen** mukaan poikkeusolot vaativat ohjeistusta, jollaista ei ollut olemassakaan.

– Jouduimme tulkitsemaan eri lainsäädäntöjä ristiin ja tekemään niistä uusia tulkintoja. Juristitaustaiselle se oli kiinnostavaa ja opettavaista.

Opetushallituksen juristitiimiä vahvistettiin keväällä. Kaikkiaan kuusi juristia pohti kouluihin suunnattuja ohjeita, normaalisti kolme heistä tekee töitä koululainsäädännön parissa.

– Turvallisuusryhmässä lähdettiin joka aamu tilannekuvasta liikkeelle. Mihin pitää varautua -skenaarioita päivitettiin kevään aikana aktiivisesti. Yhteistyötä tehtiin niin ministeriön kuin THL:n kanssa, ja vuorovaikutus kentän kanssa oli tiivistä.

Toimivaltuuksista vastuukysymyksiin

Heinonen toteaa, ettei juridisten asioiden punnintaan ollut oikeita vastauksia.

– Kuten sellaiseen, saako lemmikkilelun ottaa mukaan päiväkotiin.

Kun etäopetusjakso päättyi, pohdittavaksi tuli muun muassa se, kuka oli oikeutettu opetuksen erityisjärjestelyihin eli käytännössä etäopetuksen jatkumiseen muiden palatessa kouluun. Lainsäädännöstä ei ollut apua. Peruste oli selkeä, jos henkilö kuului riskiryhmään, mutta entä jos läheinen oli riskiryhmäläinen?

– Yhdenvertaisuusvaltuutettu oli sitä mieltä, että myös läheisen kuuluminen riskiryhmään pitäisi olla peruste jäädä etäopetukseen.

Poikkeustilanteen nopeuden ja siihen liittyvän pelon vuoksi tietoa haluttiin nopeasti. Tällöin esiin tulivat myös toimivaltuudet, joita Opetushallituksen juristit joutuivat paljon pohtimaan. Luupin alla olivat vastuukysymyksetkin. Vakuutusoikeudellinen ja muu juridinen vastuu koskevat sitä, mitä opetuksen aikana tapahtuu.

– Esimerkiksi opetukseen liittyvissä kotitaloustöissä kotona ei ollut valvonnan mahdollisuutta. Kun palattiin kouluun, piti miettiä, millainen on kaikille turvallinen oppimisympäristö.

Etäopetus korosti oppilaiden erilaisuutta

Heinonen vertaa pandemiaa röntgensäteisiin: olemassa olevat asiat tulivat näkyviksi. Esimerkiksi potentiaalisten koulupudokkaiden riski kasvoi, jos kotioloissa ja oppilaalla itsellään oli ongelmia.

– Koulupudokkuutta on jonkin verran tutkittu – se ei välttämättä liity heikkoon koulumenestykseen. Kehi-

tys voi alkaa myös turhautumisesta, josta seuraa kyynisyyttä. Se voi johtaa siihen, että tulevaisuuden usko katoaa. Tulisi ymmärtää erilaisten oppijoiden erilaiset tarpeet.

Heinosen mukaan osa oppilaista taas kukoisti etäopetuksessa enemmän kuin koulussa koskaan. Taustalla saattoi olla aistiherkkyyttä, sosiaalisia vaikeuksia tai kiusaamista.

– On hyvä pohtia, mitä on muutettava, jotta oppilaat voivat kukoistaa myös koulussa. Etäopetus ei ole ratkaisu – koululla on paljon muitakin tehtäviä kuin opettaminen, kuten yhteisöön kasvattaminen.

Yhdenvertaisuus ei täysin toteudu

Pääjohtaja kiittelee opettajien kykyä selvitä poikkeuksellisesta keväästä. He ottivat hetkessä haltuun digilaitteita ja uusia pedagogisia ratkaisuja, vaikka työkalut saattoivat olla tyystin vieraita.

– Kevään aikana syntyi paljon hienoja oivalluksia, joita voi hyödyntää jatkossakin. Toisaalta oli pakko, mutta kyse on myös kapasiteetista. Kyvykkyys kertoo suomalaisen opettajankoulutuksen erinomaisesta tasosta ja siitä, että opettajilla on kykyä ja ketteryyttä sopeutua muutoksiin. Se hakee vertaistaan kansainvälisestikin.

Heinosen mukaan meillä on kansalliset tavoitteet oppimiselle, mutta yksittäisissä kouluissa päätetään, miten ne toteutetaan.

– Olimme korona-aikana tiiviissä yhteistyössä kuuden johtavan Pisa-maan ryhmän kanssa, jotta ymmärtäisimme meneillään olevia muutoksia. Esimerkiksi Hongkongissa yhteiskunta järjestää kaikille digitaalisen käyttöliittymän oppimateriaaleihin.

Heinonen myöntää, että meillä ongelmana on laitekanta ja tietoliikenneyhteydet. Yhdenvertaisuus ei toteudu kouluissa Suomen joka kolkassa, eikä kaikilla oppilailla ole digimahdollisuuksia kotonaankaan.

Asenteet erilaisuutta kohtaan eivät mairittele

Suomessa on vielä tekemistä, jotta kaikenlainen erilaisuus otettaisiin huomioon sekä koulunpidossa että laajemminkin. Heinosen mukaan asenteet erilaisuutta kohtaan eivät mairittele suomalaisia eurooppalaisissa vertailuissa. Kansainväliset vaihto-ohjelmat ovat tärkeässä roolissa, jotta avarakatseisuus ja eri kulttuureista tulevien ihmisten kohtaaminen lisääntyisivät.

– Ongelmallista ei ole se, että pitää omaa kuplaansa arvokkaana, vaan se, että ajattelee sen olevan arvokkaampi kuin muut. On etsittävä yhteistä maaperää, eikä kenenkään yläpuolelle tule nousta.

Mitä tulee koulumaailmaan, esimerkiksi maahanmuuttajien riski syrjäytyä on suurempi kuin kantaväestön. Heinosen mukaan myös joidenkin vammaisryhmien koulupolku on kohtuuttomasti vanhempien taistelukyvyn varassa.

Olli-Pekka Heinosen mukaan juristin koulutus helpottaa työtä Opetushallituksen pääjohtajana. – Käsiteltäviä asioita tuodaan lainsäädännön kehikkoon. Se on ajattelutapa, jonka ansiosta asioita pystyy hahmottamaan.

Olli-Pekka Heinosen vinkki juristin polulle

VAIKKA erikoistumista tarvitaan ja arvostetaan, pidä huoli, että et uppoa liian syvälle yhteen näkökulmaan. Erikoistumisen hyödyt tulevat näkyviksi vasta, kun ne kykenee kytkemään ja integroimaan laaja-alaisempaan näkemykseen. Pidä yleissivistys ja empatia muita näkökulmia kohtaan kunniassa!

Lisäksi kommunikaatiota kodin ja koulun välillä pitäisi lisätä ja oppilaan kehitystä tukea yhteisvoimin.

Koko koulutusputken kehittäminen kannattaa

Oppivelvollisuus laajenee: hallitusohjelman tavoitteena on, että jokainen peruskoulun päättävä suorittaa toisen asteen koulutuksen. Heinonen pitää tavoitetta ymmärrettävänä.

– Työelämään pääsee paremmin kiinni. Se on poliittinen kysymys: mihin resurssit kohdennetaan.

Opetushallituksen pääjohtajan mukaan myös varhaiskasvatukseen ja peruskouluun panostaminen ovat tärkeitä toimia. Varhaiskasvatuksessa luodaan jo valmiudet opintielle, ja toisella asteella on vaikea ryhtyä korjaamaan mahdollisia ongelmia.

Heinonen korostaa, että koko koulutusputken kehittäminen kannattaa.

– Kokonaispolun ymmärtäminen ja sen rakentaminen on tärkeää. Nivelvaiheet toimivat aina huonoiten, joten niihin on panostettava.

Ei tullut muusikkoa, tuli juristi

Heinosella oli aikoinaan tarjolla kaksikin urapolkua. Hän opiskeli pitkään musiikkia Turun konservatoriossa ja suhtautui siihen kunnianhimoisesti. Taitekohtana oli armeija.

– Armeija teki soittamiseen katkon, enkä hakeutunut musiikin alalle. Oikeustieteellinen oli sopiva ratkaisu, sillä se jätti monia ovia auki. Pääsin tutustumaan useisiin oikeuden aloihin.

Trumpetin soittaminen ei ole kuitenkaan jäänyt. Se on opettanut tärkeää tiimityötä ja vuorovaikutustaitoja sekä toisten kuuntelemista, oli sitten kyseessä sanat tai sävelet. Myös yhteiskunnalliset asiat ovat aina kiinnostaneet – myös politiikka, jota Heinonen on pitänyt enemmän harrastuksena kuin uravaihtoehtona.

– Valmistumiseni loppumetreillä menin yhden tutun sijaiseksi eduskuntaan. Jatkokin oli sattumaa: opetusministeri kysyi, lähtisinkö erityisavustajaksi. Kun ministeri valittiin puhemieheksi, sain kaksi päivää miettiä, olisinko kiinnostunut opetusministerin tehtävistä. Otin sen projektina. Ministeriprojektiin vierähti kahdeksan vuotta.

Liikenne- ja viestintäministerin pestistä Heinonen siirtyi Ylen johtajaksi kymmeneksi vuodeksi. Ympyrä sulkeutui, kun poliittinen ura jatkui pääministerin valtiosihteerinä.

– En voinut kieltäytyä tehtävästä, jota on vain yksi Suomessa. Oli kiinnostavaa toimia virkamieskunnan ja poliittisen päätöksenteon rajapinnassa.

Hyvä kiertämään

Heinonen sanoo liikkuneensa mielellään laaja-alaisuuden ja yhteen asiaan syventymisen välillä vuorotellen. Menneisiin tehtäviin hän ei kuitenkaan koskaan haikaile.

Juridinen kysymys: saako lemmikkilelun ottaa mukaan päiväkotiin.

Kuka

OLLI-PEKKA HEINONEN, 56

- OTK 1990, Helsingin yliopisto
- Opetushallituksen pääjohtaja 2016–
- Pääministerin valtiosihteeri 2012–16
- YLE: suomenkielisen televisiotoiminnan johtaja, Asia ja kulttuuri -ohjelmistoalueen johtaja ja Julkaisujen johtaja 2002–12
- Liikenne- ja viestintäministeri 2000–02, liikenneministeri 1999–2000
- Kansanedustaja 1995–2002
- Opetusministeri 1994–99, opetusministerin erityisavustaja 1991–94
- Kokoomuksen eduskuntaryhmän suunnittelusihteeri 1990–91

– Haluan tehdä erilaisia asioita jatkossakin. Mielessä on kirjoittamista ja yhteistä kehittämistä liittyen esimerkiksi henkiseen kasvuun, johtamiseen ja yhdessä tekemiseen. Nuo ulottuvuudet ovat olleet punaisena lankana kaikissa tehtävissäni. Kun olen päässyt erilaisille näköalapaikoille, haluan antaa muillekin sitä, mitä itse olen saanut.

Pääjohtajan mukaan nykyinen työ on mieluisaa sen merkityksellisyyden vuoksi. Tekemistä riittää.

– Meillä ajatellaan, että henkinen kasvu pysähtyy samalla kuin pituuskasvu. Kognitiivisen kasvun taidot ovat voimavara, jota pitäisi pystyä yhteiskunnassa paremmin hyödyntämään.

Juristina on hyvä olla Opetushallituksessa: pääjohtajan mukaan viraston tehtävä perustuu lainsäädännön ymmärtämiseen.

– Juristin koulutus helpottaa työtä. Käsiteltäviä asioita tuodaan lainsäädännön kehikkoon. Se on ajattelutapa, jonka ansiosta asioita pystyy hahmottamaan. •

MOTIVAATION TUNTEMUS AUTTAA MENESTYMÄÄN ELÄMÄSSÄ

Juristit ovat hyviä johtamaan asioita, mutta ihmisten johtamisessa heillä riittää kehitettävää. Motivoitunut työntekijä tuottaa parempaa tulosta ja on luovempi kuin heikosti motivoitunut, vakuuttaa Minjonin perustaja Satu Lappalainen.

Teksti **OLLI MANNINEN** | Kuvitus **ISTOCK**

Useiden tutkimusten mukaan motivoituneet työntekijät lisäävät organisaation tuottavuutta, syvää oppimista, luovuutta ja innovaatiota sekä tuovat muita laajempaa näkökulmaa työhön. Työhönsä sitoutuneilla ja motivoituneilla ihmisillä on usein myös vähemmän sairauspoissaoloja.

Mitkä tekijät sitten motivoivat ihmisiä huippusuorituksiin työssään? Miten omaa motivaatiotaan voi itse ylläpitää tai kehittää?

– Tärkeintä on ymmärtää, että motivaatio on yksilöllistä. Älä siis oleta, että tiedät, mikä toista ihmistä motivoi. Sen sijaan kysele ja kuuntele, **Satu Lappalainen** sanoo.

– Johto voi luoda avoimet puitteet keskustelulle ja mahdollistaa työarjen muokkaamisen kullekin työntekijälle sopivaksi. Jokaisen työntekijän vastuulla taas on tutkiskella itselle tärkeitä motivaation lähteitä ja kommunikoida näistä asioista myös työyhteisössä.

Valta Status

Motivaatio koostuu monesta palasta

Motivaatio on moniulotteinen käsite, jolle ei ole yhtä hyväksyttyä määritelmää. Lappalainen pitää hyvänä lähtökohtana amerikkalaisen psykologian professorin **Steve Reissin** kehittämää ja tieteellisesti validoitua motivaatioprofiilia, jolla mitataan 16:tta elämän perusmotiivia.

Lappalaisen mielestä motivaatio on pitkäkestoinen tunne siitä, että oma arki tuntuu omannäköiseltä ja energisoivalta. Kysymys kuuluu: mitkä tekijät juuri sinulla herättävät tämän tunteen?

– Juristin työ vaatii jatkuvaa oman asiantuntijuuden kehittämistä ja syväluotaavaa uppoutumista. Juristeille tyypillinen motivaation lähde onkin vahva halu oppia jatkuvasti uutta. Heillä on usein myös hyvä paineensietokyky. Sisäsyntyinen halu menestyä ja saada arvostusta nousevat myös motivaatiotekijöinä vahvasti esiin, kun rekrytoimme juristeja.

– On tärkeää olla laajasti selvillä omista motivaation lähteistään. Halu menestyä ei

Idealismi

vielä takaa, että nauttii esimerkiksi asianajajan työstä, Lappalainen muistuttaa.

Omat ja kollegoiden motivaatiotekijät huomioon

Lappalaisen mukaan omien motivaatiotekijöiden arviointi ja työn sisältöön kohdistuvien odotusten pohtiminen kannattaa aloittaa ajoissa, jo ennen kuin intensiivinen työimaisee mukaansa.

– On hyvä pohtia omia ajatuksiaan esimerkiksi työympäristöstä, tiimityöstä ja työn ja vapaa-ajan suhteesta. Kannattaa miettiä, millaisia hetkiä omaan arkeen haluaa ja millaisessa työpaikassa omille toiveille saisi mahdollisimman paljon vastakaikua. Keskitymme herkästi miettimään vain, mihin juridiikan osa-alueeseen haluamme erikoistua, mutta motivaatioon vaikuttaa niin moni muukin asia, Lappalainen sanoo.

Työyhteisö voi auttaa ja valmentaa työntekijää sanoittamaan omaa motivaatiotaan.

– ”Mikä sinua motivoi?” voi olla vaikea kysymys etenkin uran alkuvaiheessa. Sen sijaan kollegalta voi tiedustella, mikä on ollut töissä viimeaikainen huippuhetki. Mikä tästä teki erityisen hyvän? Mistä työtehtävästä olet ilahtunut? Onko jokin tehtävä tuntunut erityisen energiaa kuluttavalta?

Työtehtävien kanavointi ihmisten toiveiden tai luonteiden mukaan on myös resurssien tehokasta jakamista.

– Joku saa virtaa sosiaalisista hetkistä – voiko hänet laittaa asiakastapahtumaan minglaamaan? Toinen haluaa syventyä johonkin erikoisalueeseen – voiko hän kouluttaa sisäisesti kollegoita uudesta lainsäädännöstä? Jollekin tiivis yhdessätekeminen on tärkeää – voidaanko tiimien sisällä luoda työpareja halukkaille? Jos motivaatiolle annetaan painoarvoa, työtehtäviä voi tuunata ja personoida tarpeen mukaan. Ja innostuminen parantaa tutkitusti myös työsuorituksen laatua, Lappalainen kuvailee.

Koronan parempi puoli

Yrityksen johto luo esimerkillään yrityksen johtamisen kulttuurin ja vuorovaikutuskäytännöt.

– Juristeiksi kouluttautuu paljon huippusuorittajia, jotka eivät halua tunnustaa tekevänsä virheitä. Kaikki me kuitenkin teemme virheitä joskus. Jos yrityksen johto tai vanhemmat asiantuntijat kertovat omista kokemuksistaan ja vastoinkäymisistään, tulee tunne, että ollaan yhteisellä matkalla. Siihen saa mahtua myös yllätyksiä, Lappalainen kuvailee.

Lappalaisen mukaan kevään 2020 koronakriisillä on ollut yllättäviä myönteisiä vaikutuksia yritysten yhdessätekemisen kulttuuriin.

– Korona on muuttanut työn arkea todella nopeasti. Se on ollut yhdistävä kokemus ja antanut myös aikaa miettiä ja rauhoittua. Vakavat neuvotteluhuoneet korvanneet kotitoimistot ovat rikkoneet ammatillista julkisivua, mikä on pelkästään inhimillistä ja tuonut joustoa vuorovaikutukseen, Lappalainen sanoo. •

Kysymyksiä itsetutkiskeluun

SATU Lappalaisen ja Camilla Kylanderin yritys Minjon Oy rekrytoi yrityksille juristeja ja tarjoaa uravalmennusta työntekijöille. Kaksikko kokosi joitakin kysymyksiä itsetutkiskeluun, jolla arvioida omia motivaation lähteitään:

- **Onko sinulla rauha oman työsi suhteen vai mietitkö jo vaihtoa seuraavaan työpaikkaan?**
- **Koetko innostuksen hetkiä työpäiviesi aikana? Millaiset hetket tuovat iloa?**
- **Oletko tyytyväinen asemaasi ja saamaasi arvostukseen?**
- **Saatko vaikuttaa työhösi?**
- **Onko arjessasi tarpeeksi sosiaalisia hetkiä?**
- **Saatko työskennellä tarpeeksi itsenäisesti?**
- **Teetkö töitä riittävän omannäköisen aatteen eteen?**
- **Entä vapaa-ajalla: Onko sinusta kiva puhua omasta työstäsi? Oletko enemmän oma itsesi kuin töissä?**
- **Elätkö ylipäätään omannäköistäsi elämää?**

Uteliaisuus Mielenrauha

Katiska-jutusta ja lainkuuliaisuudesta

Kesästä 2019 alkaen on voitu seurata maamme suurinta huumeoikeudenkäyntiä, niin sanottua Katiska-juttua. Pääsyytetylle, **Niko Ranta-aholle**, joka on tunnustanut syyllisyytensä, vaaditaan 13 vuoden vankeutta. Kyseessä on vakava rikos, mutta mediahuomio on erityisesti iltapäivälehdissä keskittynyt viihdesivustolle.

Ainakin osasyynä on tähän ollut se, että syytettynä on myös Ranta-ahon naisystävä, fitnessmalli **Sofia Belorf**, jonka avustajana on sanavalmis asianajaja **Paul Perovuo**. Salissa nähtyä dramatiikkaa, syytettyjen ihmissuhdekiemuroita ja Ranta-ahon tekemisiä tutkintavankeudesta vapautumisen jälkeen on seurattu tiiviisti.

Ranta-ahon asenne rikolliseen toimintaansa on häpeämätön. Hän on todennut olevansa liikemies, jonka toimialaan on sattunut kuulumaan huumevälitys. Siinä ei ole katumista: joku muu olisi kuitenkin välittänyt huumeitä niitä käyttäville. Ranta-aho on ylpeillyt jet set -elämällään. Siihen on kuulunut Ferrarilla ajaminen huumeiden vaikutuksen alaisena sekä liikkuminen kansainvälisissä rikollispiireissä ja suomalaisten julkkisten joukossa. Jääkin kysymään, miten eräät suomalaiset julkkikset seuransa valitsevat.

Katiska-jutun myötä true crime -ilmiö näyttää vakiintuneen Suomessa, kun Ranta-ahon elämästä on nopeasti valmistettu televisiosarja. Meillä on jo nähty huumeparoni **Pablo Escobarin** noususta ja tuhosta kertova sarja, jossa tätä maailman vaarallisimpiin kuuluvaa rikollista on pidetty myös jonkinlaisena hyväntekijänä. Murhista tuomitun **Janne Ranisen** teos *Kutsuvat minua palkkamurhaajaksi* on ollut myyntimenestys ja tuottoisa hanke kohdehenkilölle.

Ranta-ahosta kertovaa televisiosarjaa voidaan pitää tuottajan haksahduksena. Menevää elämää kuvataan värikylläisesti ja jopa ihannoiden, eikä huumeiden viihdekäyttöä kummastella. Itse termi viihdekäyttö kertoo huumeiden vaarojen aliarvioinnista. Tietyissä julkkispiireissä ”kolan” ottamista pidetään luontevana osana hauskan pitämistä.

Kriminaalipolitiikan arvopäämäärissä ei rikollisuuden vastustaminen ole enää yhtä voimakkaalla sijalla kuin joskus aikaisemmin. Yhteiskunnan tulee kuitenkin suojautua rikollisuudelta. Tässä on asenneilmastolla ja tiedotusvälineiden roolilla suuri vaikutus. Rikosten seuraamuksissa ei ole tietenkään sijaa vanhan ajan häpeärangaistuksille, mutta oikeussaliin joutuminen vastaajana rikosasiassa on kansalaisille yleensä kova paikka ja saakin olla. Se on oikeasti osa rikokseen syyllistyneen kokemaa sanktiota.

Oikeussalissa ei tule käyttäytyä kuten hollituvassa. Mielessäni on yhä se, miten käräjätuomari **Risto Uoti** palautti aikanaan Vantaan tuomiokunnassa naureskelevat nuoret miehet järjestykseen toteamalla, että tästä talosta löytyy paikka, jossa ”hymy hyytyy”.

Lievästä rattijuopumuksesta voidaan nykyisin määrätä rangaistus ilman, että vastaaja on joutunut tulemaan käräjäsaliin. Tämä ei ole lainkuuliaisuuden kannalta ongelmatonta. Kun ei joudu häpeämään oikeussalissa, voi tuudittautua sillä, että jos käy huono tuuri ja joutuu ratsiaan, teostaan selviää rahalla.

Oikeussalissa ei tule käyttäytyä kuten hollituvassa.

HEIKKI HALILA
siviilioikeuden professori, Helsingin yliopisto
heikki.halila@helsinki.fi

Palstalla esitellään Lakimiesliiton moninaisia jäsenyhdistyksiä yhdistys kerrallaan.

Yksityissektorin ääni kuuluviin

Yksityisalojen lakimiehet ry:n jäsenten tehtävät ovat moninaiset ja niin ovat myös heitä koskevat työehdot. Yhdistys valvoo kasvavan sektorin etuja yhtenä kokonaisuutena yksittäisten toimialojen sijaan.

Teksti **DIANA TÖRNROOS** | Kuvitus **ISTOCK**

1 Miksi yhdistys on olemassa?

Lakimiehiä toimii huomattavan paljon yksityisalojen työpaikoissa, ja heillä on myös paljon omaa yritystoimintaa. Julkisella sektorilla edunvalvonta on voimakasta ja lähtee pitkälti kunnallisista ja valtiollisista virkaehtosopimuksista. Koska yksityispuolella ei ole niin laajaa ja yhtenäistä työehtosopimuskäytäntöä – tai sovellettavia työehtosopimuksia ei välttämättä edes ole – on helposti ajateltavissa, että sen edunvalvonta jää pienemmälle roolille. Yksityisalat onkin sektori, jonka on syytä olla edustettuna Lakimiesliiton sisällä. Jo yhdistyksen ikä osoittaa, että se on paikkansa ansainnut.

2 Millaista yhdistyksen toiminta on?

Liitossa tapahtuvan edunvalvonnan lisäksi pyrimme vaikuttamaan myös muihin toimijoihin: esimerkiksi oikeusministeriöön, joka valmistelee lakimieskunnan työskentelyä ja yritystoimintaa sääntelevää lainsäädäntöä. Järjestämme myös vierailuja jäsenkuntaa kiinnostaviin paikkoihin, kuten yrityksiin ja tuomioistuinlaitokseen, ja järjestämme omia jäsentilaisuuksia ajankohtaisista aiheista. Teemme myös opintomatkoja, viimeksi Edinburghiin vuonna 2019. Meillä on myös monenlaista kulttuuri- ja urheilutoimintaa, mutta tietenkin nyt poikkeusvuonna olemme joutuneet vetämään kokonaisuutta aika alas.

3 Mitä yhdistys antaa jäsenelle?

Etujen valvontaa olennaisimpana asiana, mutta myös sosiaalista toimintaa ja verkottumista. Meidän tilaisuuksissamme yksityissektorin erilaisissa tehtävissä toimivat lakimiehet pääsevät tapaamaan toisiaan. Ja kiinnostavat, ajankohtaiset teematilaisuudet ovat merkittävä anti. Viime aikoina keskeinen teemamme on ollut nuorten lakimiesten rooli ja asema.

4 Miten toimintaan pääsee mukaan?

Mukaan tuleminen on ihan omasta innosta kiinni – riittää, kun on yksityisellä sektorilla toimiva lakimies ja ilmoittaa haluavansa jäseneksi sekä maksaa jäsenmaksun. Ilmoittautumislomake löytyy sivustoltamme ykla.fi, ja jäseneksi pääsee myös olemalla yhteydessä yhteyshenkilöihimme.

5 Terveiset jäsenyydestä kiinnostuneelle

Meiltä löytyy normaalivuosina aktiivista toimintaa ja mahdollisuus tavata toisia yksityissektorin lakimiehiä. Tapahtumat ovat kiinnostavia ja hauskoja, ja toiminta suht rentoa ja vapaata. Monet tapahtumista ovat pääkaupunkiseudulla, mutta tervetuloa mukaan vain joka puolelta Suomea!

Kysymyksiin vastasi yhdistyksen puheenjohtaja Juha Viertola. Yksityisalojen lakimiehet r.y.:
Perustettu 1982 · Jäseniä noin 350 · Jäsenmaksu 25 euroa · Yhteys: jkk.viertola@gmail.com · www.ykla.fi

Urapalvelut

Lakimiesliiton urapalveluiden avulla kehität osaamistasi ja verkostoidut kollegoidesi kanssa.

Ilmoittautuminen:
www.lakimiesliitto.fi/tapahtumat

Ilmoittautuessa on mainittava osallistujan nimi, puhelinnumero, sähköpostiosoite ja jäsennumero. Muistathan ilmoittaa ajoissa mahdollisesta esteestä, jotta varasijalla oleva pääsee mukaan.

Lisätietoja: Eero Blåfield, 041 458 0021, eero.blafield@lakimiesliitto.fi

Tilaisuudet maksuttomia jäsenille!

Pidä yhteystietosi ajan tasalla ja osallistu Lakimiesliiton verkostojen toimintaan

Esimiestyön haasteet korona-aikana? Parhaat perheystävälliset työpaikat?

Pitämällä työpaikkatietosi ajan tasalla jäsenrekisterissämme pääset mukaan juuri sinulle suunnattuihin verkostotapaamisiin.

Järjestämme vuosittain useita teemoitettuja vertaistapaamisia esimerkiksi perhevapaalla oleville ja johto- tai esihenkilötehtävissä toimiville juristeille.

KOULUTUKSIA VIRTUAALISESTI

Seksuaaliväkivaltaa ja lähisuhdeväkivaltaa kokeneen sensitiivinen kohtaaminen

Koulutus koostuu neljästä osasta, joista ensimmäinen järjestettiin syyskuussa. Jokainen osio toimii myös itsenäisenä kokonaisuutena.

2. Psyykkinen trauma ja riippuvuus, ke 4.11. klo 16.30–20.00 (ilmoittautuminen viimeistään to 26.10.)

3. Seksuaaliväkivaltaa kokeneen sensitiivinen kohtelu, ti 24.11. klo 16.30–20.00 (ilmoittautuminen viimeistään ke 18.11.)

4. Haavoittuvuus ja erityisryhmät, ti 15.12. klo 16.30–20.00 (ilmoittautuminen viimeistään ke 9.12.)

Koulutus on maksuton Lakimiesliiton jäsenille. Koulutukset järjestetään täysin virtuaalisesti.

Vaikuttavaa esiintymistä ja neuvottelutaitoja

Juristin vaikuttava ja vakuuttava esiintyminen
– Webinaari, 8.10.2020 09.00–10.30

Onnistu neuvotteluissa! Neuvottelutaitokoulutus juristeille
– Webinaari, 12.11.2020 09.00–10.30

Koulutus on maksuton Lakimiesliiton jäsenille. Koulutukset järjestetään täysin virtuaalisesti.

URAVALMENNUS

Henkilökohtainen uravalmennus

Koetko junnaavasi ammatillisesti paikallaan, etsikö uutta suuntaa ja ideoita urallesi?

Tartu uuteen, maksuttomaan palveluumme! Lakimiesliiton uravalmentaja sparraa sinua urasi eri vaiheissa.

Minkälaisesta tulevaisuudesta haaveilet? Mitä ammatillisia tavoitteita sinulla on? Aiheina keskusteluissa voi olla esimerkiksi työnhaku, kehityskeskustelu, erilaisten vaihtoehtojen pohdinta tai muutokset uralla.

Aloituskeskusteluun varataan 20 minuutin aika. Keskustelussa kartoitetaan lähtötilanne ja sovitaan etenemisestä. Valmennuskertoja on tavallisesti 1–3 ja ne ovat kestoltaan noin 45 min. Keskustelut käydään puhelimitse. Valmentaja soittaa asiakkaalle sovittuna ajankohtana.

Varaa aika aloituskeskusteluun lähettämällä viesti osoitteeseen **uravalmennus@lakimiesliitto.fi**. Kuvaa viestissä tilannettasi sekä tavoitteitasi keskustelulle. Viestiisi vastataan kolmen arkipäivän kuluessa.

TYÖHAKEMUS, CV JA LINKEDIN

Asiantuntija-apua työnhakuun

Lakimiesliiton jäsenillä on mahdollisuus saada asiantuntijan apua oman työhakemuksen, CV:n sekä LinkedIn-profiilin luomiseen ja parantamiseen. Uravalmentaja auttaa sinua kertomaan parhaalla mahdollisella tavalla omista kyvyistä ja osaamisestasi oli kysymys sitten pitkän työuran tuoman kokemuksen tiivistämisestä, hakemuksesta ensimmäiseen työpaikkaan tai vaikka LinkedIn -profiilin kehittämisestä. Rekrytointialan ammattilaisten hioman CV:n avulla parannat omia mahdollisuuksiasi työnhaussa huomattavasti.

Miten toimin?

1. Lähetä kommentointipyyntö osoitteeseen **uravalmennus@lakimiesliitto.fi**
2. Liitä viestiin CV:n sekä mahdollisen hakemuksen ja työpaikkailmoituksen. Jos haluat hioa LinkedIn profiiliasi, niin lähetä linkki profiiliisi.
3. Valmentaja tutustuu materiaaliin ja lähettää kommentit sinulle joko sähköpostitse tai sopii kanssasi puhelinajan.

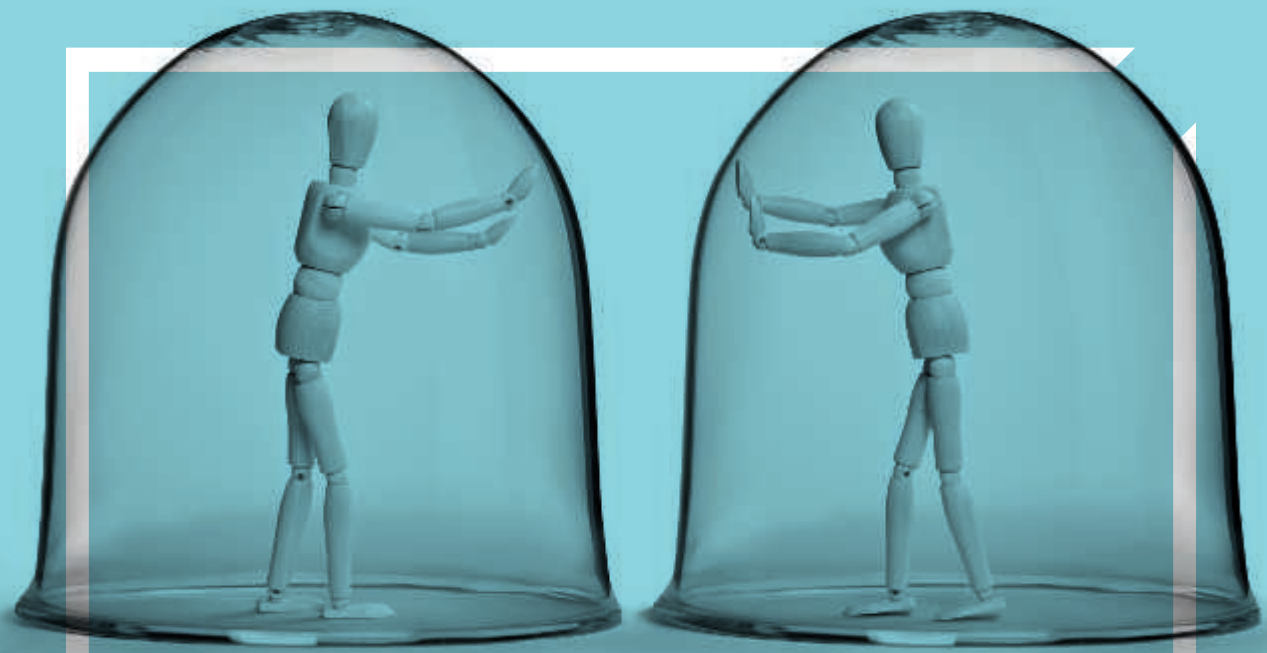

Takana koronakevät – mitä kuuluu, oikeusvaltio?

Kevään 2020 poikkeusolot toivat julkisen vallan käytön uudella tavalla keskiöön. Suomessa oikeusvaltion rakenteita onnistuttiin kunnioittamaan, mutta esiin tuli myös kehittämisen paikkoja.

Teksti **KATJA ALAJA** | Kuvitus **JANI SÖDERLUND**

Maaliskuun 2020 aikana koronavirus alkoi levitä vauhdilla maailmalla ja Suomessa, ja tartuntojen määrä kasvoi. Ilmassa oli huolta, riittääkö tehohoitopaikkoja jatkossa kaikille tarvitseville.

Pian oltiin tilanteessa, jossa hallitus totesi Suomen olevan poikkeusoloissa ja antoi valmiuslain käyttöönottoasetuksen eduskunnalle 17.3.2020. Tartuntatautilain ei koettu antavan riittäviä valtakunnallisia keinoja koronaviruksen torjuntaan.

Tämä oli historiallista, sillä valtakunnallisiin kriisitilanteisiin tehtyä valmiuslakia ei ollut koskaan aiemmin otettu käyttöön. Valmiuslaki keskittää valtaa hallitukselle ja viranomaisille kriisitilanteessa.

Eduskunta sieti jouston lain soveltamisessa

Valtiosääntöoikeuden professori **Veli-Pekka Viljanen** Turun yliopistosta on pohtinut paljon juuri oikeusjärjestelmän toimivuuteen ja julkisen vallan käyttöön liittyviä asioita koronapandemian hoidossa kevään ja kesän aikana. Viljanen näkee pulmia valmiuslain toimivuudessa.

– Valmiuslaki käsittää erilaisia kriisejä. Mutta ei ole mietitty riittävästi, minkä tyyppisiä toimivaltuuksia erityyppisissä kriiseissä tarvitaan. Toimivaltuudet on laadittu enemmän sotilaallista kriisiä kuin pandemiaa varten, eikä toimivaltuuksien soveltuvuutta pandemiatilanteessa ole arvioitu valmiuslain säätämisvaiheessa, Viljanen sanoo.

Hän nostaa esimerkiksi Uudenmaan eristämisen muusta Suomesta, joka tehtiin valmiuslain 118 pykälän perusteella. Se kattaa liikkumis- ja oleskelurajoitukset väestön suojelemiseksi ja rajaa perustuslain takaamaa liikkumisvapautta. Pykälässä sanotaan, että ”valtioneuvoston asetuksella voidaan tilapäisesti, enintään kolmeksi kuukaudeksi kerrallaan, kieltää oikeus oleskella ja liikkua tietyllä paikkakunnalla tai alueella taikka rajoittaa niitä, jos se on välttämätöntä ihmisten henkeä tai terveyttä uhkaavan vakavan vaaran torjumiseksi”.

– Maakunnan kokoisen alueen eristäminen pandemiatilanteessa ei ole luontevasti johdettavissa tästä pykälästä, mutta eduskunta sieti tämän. On hyvä asia, että eduskunta oli mukana päätöksentekoprosessissa, niin kuin sen kuuluu. Tosin eduskunnan liikkumisvara on vähäinen, kun se pystyy vain antamaan siunauksensa käyttöönotto- ja soveltamisasetuksille tai kumoamaan ne, Viljanen toteaa.

Perustuslakivaliokunta antoi lausuntonsa ja pyysi täsmennyksiä niin tässä kuin muissakin käsittelyissä.

Viljanen sanoo ymmärtävänsä hallituksen tiukkoja rajoitustoimia, sillä tilannekuva oli koronapandemian alussa niin uhkaava. Terveydenhoitojärjestelmän kapasiteetin riittävyys mietitytti Italian kokemusten valossa.

Valtakunnallinen ulottuvuus tartuntatautilakiin?

Valmiuslakia pohtiessaan Viljanen nostaa esiin myös hallituksen poikkeusoloilmoituksen. Se annettiin valmiuslain 3 pykälän 5. kohdan mukaisen hyvin laajalle levinneen vaarallisen tartuntataudin ja saman pykälän 3. kohdan mukaisen talouselämän toiminnan vaarantumisen perusteella. Yhtään jälkimmäiseen kohtaan liittyvää toimivaltuutta ei kuitenkaan otettu käyttöön.

– Suuri osa valmiuslain mukaisista toimivaltuuksista on sääntelytyyppisiä: esimerkiksi tavaroiden säännöstely, jos ulkomaankauppa pysähtyisi. Näin vakavia taloudellisia seurauksia ei tullut. Olen vähän kriittinen sen suhteen, että pandemiatilanteessa kriisivaltuuksien käyttöönoton kynnystä oltiin valmiit alentamaan, Viljanen toteaa.

Ratkaisuksi hän on miettinyt tartuntatautilain muuttamista.

– Ehkä tartuntatautilakiin pitäisi luoda valtakunnallinen ulottuvuus, jossa sosiaali- ja terveysministeriö saisi tiettyjä toimivaltuuksia valtakunnallisen tason pandemiatilanteissa. Tartuntatautilaissa keskitytään alueellisiin ja paikallisiin toimenpiteisiin, kuten eristämiseen ja karanteeniin, Viljanen sanoo.

Hoitokodit päätyivät kovin erilaisiin ratkaisuihin.

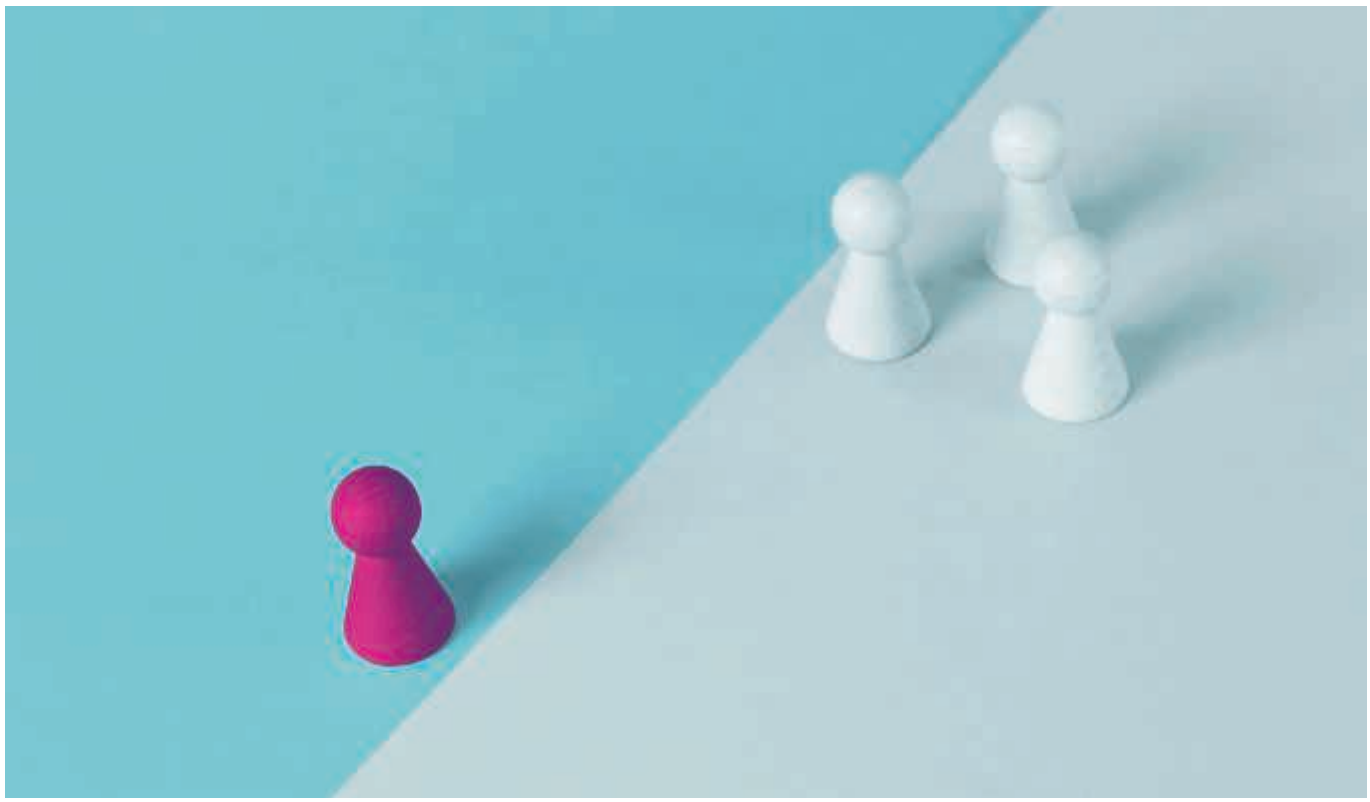

Enemmän seurausten ennakointia ja alueellisuutta

Kauppaoikeuden professori **Seppo Villa** Helsingin yliopistosta on hänkin pohtinut kevään tapahtumia. Päällimmäisenä on ollut ajatus, miten asioita voisi hoitaa toisen korona-aallon aikana niin, että yritykset kärsisivät kevättä vähemmän.

Yhtenä esimerkkinä on elinkeinovapauden rajoittaminen koronan aikaan. Ravintoloiden, yökerhojen ja pubien sulkeminen koko Suomessa tehtiin soveltamalla muun muassa perustuslain 23 pykälää, jossa perusoikeuksista voidaan lailla säätää tilapäisiä poikkeuksia. Niiden tulee olla kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden mukaisia. Poikkeus on pitkälle menevä rajoitus.

– Toimi aiheutti paljon konkursseja, lomautuksia ja työttömyyttä alan yrityksille. Seurausilmiöitä pitäisi miettiä tarkkaan etukäteen, kun tällaisia päätöksiä tehdään. Kärsineiden alojen yrityksille on kyllä maksettu koronatukia jälkikäteen, mikä on hyvä asia, Villa korostaa.

Hänestä yritykset onnistuivat muuttamaan käytäntöjään niin, että töitä voitiin tehdä epidemiankin aikana. Myös yhtiökokoukset sujuivat ennakko-odotuksia paremmin.

Asiaan liittyy valtakunnallinen, alueellinen ja paikallinen ulottuvuus.

– Miksi Pihtiputaan ihmisten ja yritysten pitäisi kärsiä valtakunnallisesta päätöksestä, jos siellä ei ole yhtään todettua tartuntaa? Toki tällainen vaatii viranomaisilta alueellista hereillä olemista, Villa sanoo.

– On tietysti helppoa puhua jälkikäteen, kun tiedämme, että koronavirus leviää pistemäisesti. Täydellistä metrin mittaa ei ole, mutta kuitenkin on toimittu suurin piirtein oikeasuuntaisesti. Tietysti lentokentällä ja maarajoilla reagointiherkkyyden pitää olla parempi kuin mitä se on keväällä ollut.

Ristiriitaisia ohjeita ja soveltamisia hoitokodeissa

Ikäihmisten turvaamisesta käytiin mediassa tiukkaakin keskustelua kevään aikana. Hallitus kun linjasi toimintaohjeena, että yli 70-vuotiaiden tulisi olla mahdollisuuksien mukaan karanteenia vastaavissa olosuhteissa.

– Yli 70-vuotiaiden karanteeninomaiset olot oli suositus, ei oikeudellinen määräys. Ilmaisu oli hyvin velvoittava, kuten monet hallituksen ilmaisut. Kansalaisia ei voida vel-

2020

KÄYTTÖ

Valmiuslakia käytettiin kautta aikain ensimmäisen kerran Suomessa tänä vuonna, kun maa torjui koronavirusta.

6

PYKÄLÄ

Valmiuslain 6 pykälän mukaan valmiuslain mukainen prosessi alkaa sillä, että valtioneuvosto toteaa yhteistoiminnassa presidentin kanssa poikkeusolojen olemassaolon. Siitä, miten poikkeusolojen päättymisestä päätetään, ei ole säännöksiä. Viljanen toivoo, että lakiin sisällytettäisiin mekanismi, jolla valtioneuvosto toteaa poikkeusolot päättyneeksi.

2011

LAINUUDISTUS

Laajalle levinnyt vaarallinen tartuntatauti on lisätty poikkeusolojen määritelmään lainuudistuksen yhteydessä vuonna 2011.

voittaa tunnistamaan eroa, Viljanen toteaa.

Hallitus myös kielsi vierailut vanhusten ja muiden riskiryhmien asumispalveluyksiköissä tartuntatautilain 17 pykälän perusteella.

”Kielletään ulkopuolisten vierailut hoitolaitoksissa, terveydenhuollon yksiköissä ja sairaaloissa pois lukien tapauskohtaisesti arvioiden kriittisesti sairaiden ja lasten oireettomat läheiset, saattohoidossa olevien läheiset sekä puoliso tai tukihenkilö synnytysosastolla.” Sosiaali- ja terveysministeriö viestitti tämän kunnille, joiden tuli viedä viestiä alueensa omille ja yksityisille yksiköille.

Viesti ei kuitenkaan mennyt samanlaisena perille saakka, ja lakia sovellettiin eri tavoin. Tämä käy ilmi tekeillä olevasta **Laura Kalliomaa-Puhan** ja sosiaalityön kollegoiden eurooppalaisesta tutkimushankkeesta, jossa verrataan vanhusten hoivakotien pärjäämistä koronakeväässä. Raportti julkaistaan syys-lokakuussa 2020.

Kansalaisia ei voida velvoittaa tunnistamaan suositusten ja oikeudellisten määräysten eroa.

– Tutkittavat eli hoitajat ja hoitokotien johtajat ovat sanoneet, että komentoketjut olivat epäselviä ja ohjeet ristiriitaisia. Niitä tuli monelta eri taholta, kuten sosiaali- ja terveysministeriöltä (STM), Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta (THL), sairaanhoitopiiriltä, aluehallintovirastolta (avi) ja kunnalta. Asiaa mutkisti se, että moni oli lukenut päätöksistä ensin mediasta ja sai vasta tämän jälkeen virallista tietoa, Kalliomaa-Puha kertoo. Hän työskentelee sosiaalioikeuden professorina Tampereen yliopistossa.

Selvyyttä komentoketjuun ja päätösten perusteisiin

Komentoketjujen epäselvyydestä herää kysymys, kuinka hyvin eri toimijoiden roolit tunnetaan.

Tartuntatautilain mukaan sosiaali- ja terveysministeriö vastaa tartuntatautien torjunnan yleisestä suunnittelusta, ohjauksesta ja valvonnasta, ja THL toimii sitä ja aluehallintovirastoja tukevana tartuntatautien torjunnan asiantuntijalaitoksena. THL myös tukee tartuntatautien ohjaustyötä kunnissa, sairaanhoitopiirien kuntayhtymissä ja sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköissä.

Saman lain mukaan aluehallintoviraston roolina on sovittaa yhteen ja valvoa tartuntatautien torjuntaa alueellaan sekä tehdä yhteistyötä toimialueensa sairaanhoitopiirien kuntayhtymien kanssa. Sairaanhoitopiirin kuntayhtymä puolestaan ohjaa ja tukee kuntia ja sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköitä lääketieteellisesti tartuntatautien torjunnassa, kehittää alueellisesti tartuntatautien diagnostiikkaa ja hoitoa sekä selvittää epidemioita kuntien kanssa.

Kuntien vastuulla on muun muassa tartuntatautiin sairastuneen tai sairastuneeksi

Oikeusvaltio koetuksella maailmalla

KORONAKRIISI on paljastanut demokratiavajeita länsimaissa.

Koronaepidemian hoito on Suomessa sujunut oikeusvaltion rakenteiden mukaisesti, mutta edes kaikista länsimaista ei voi sanoa samaa. Valtiosääntöoikeuden professori Veli-Pekka Viljanen Turun yliopistosta nostaa esiin Unkarin, jossa on myös käytetty poikkeustilalakia.

– Siellä valta-asemaa on käytetty yhteiskuntajärjestyksen muuttamiseen, Viljanen sanoo.

Unkarin parlamentti antoi maan hallitukselle vallan jatkaa poikkeusvaltuuksia ilman parlamentin hyväksyntää haluamansa ajan. Vaaleja ei myöskään voida järjestää. Lisäksi hallitus on ajanut läpi koronaan liittymättömiä lakeja. Maassa on jo pitkään ollut käynnissä demokratian alasajo esimerkiksi lehdistönvapaudessa.

Yhdysvalloissa Viljanen on havainnut epäjohdonmukaisuutta, mikä johtuu maan liittovaltioluonteesta. Liittovaltio ja osavaltiot eivät ole onnistuneet koordinoimaan koronaviruksen torjuntatoimia yhdessä, ja maalla meni aikaa, ennen kuin Valkoinen talo alkoi ylipäätään toimia asiassa.

Presidentti Donald Trumpin välit maan tartuntatautivirasto CDC:n johtavan tartuntatautiasiantuntija Anthony Faucin kanssa ovat viileät, ja heidän keskinäinen nokittelunsa näkyy mediassa.

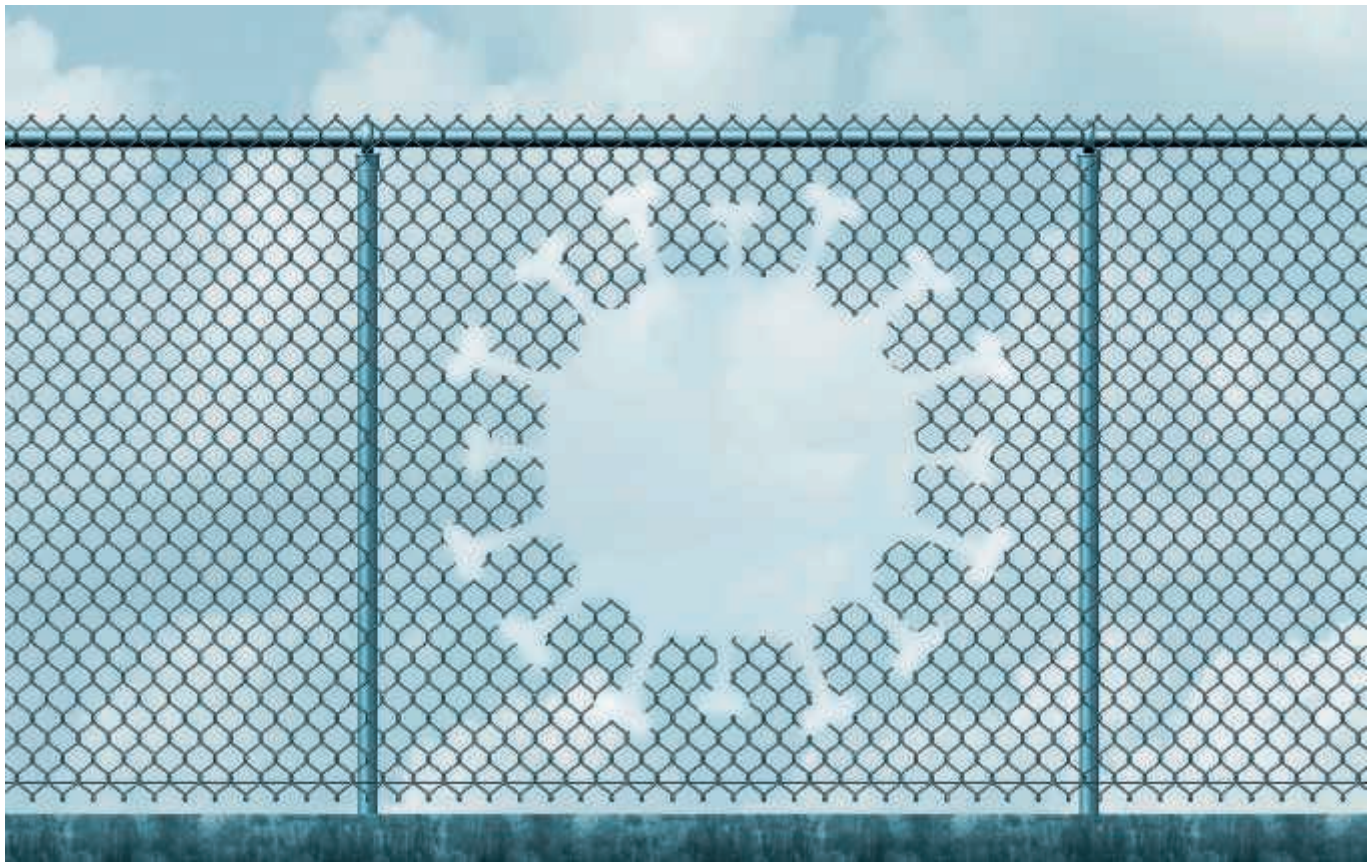

epäillyn tutkimus, hoito ja kuntoutus sekä epidemian selvittämiseksi tai torjumiseksi tarvittavat toimenpiteet.

Saamiensa ohjeistusten perusteella hoitokodit päätyivät kovin erilaisiin ratkaisuihin: joissakin vanhukset saivat tavata läheisiään huoneessa, jossa oli pleksiseinä välissä, ja soittaa videopuheluja kotiin, kun toisissa vanhuksilta kiellettiin kategorisesti kaikki tapaamiset.

– Hoitajille pitäisi jäädä harkintavaltaa, jota heitä rohkaistaisiin käyttämään yksilön tarpeista lähtien. Tämä edellyttää oikeudellisen päätöksenteon tuntemusta ja perus- ja ihmisoikeuspunnintaa, mutta onko siihen valmiuksia? Kalliomaa-Puha kysyy ja näkee koulutuksen paikan.

Hän toivoo, että myös päätösten perusteet tuotaisiin esiin ymmärrettävästi. Miten huomioitiin muita perusoikeuksia kuin oikeus elämään?

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies linjasi kesäkuussa, että tartuntatautilain 17 pykälän perusteella ei voi antaa sitovia vierailukieltoja asumisyksiköihin, kuten hoivakoteihin.

Valmiuslaki käsittää erilaisia kriisejä, mutta ei ole mietitty riittävästi, minkä tyyppisiä toimivaltuuksia erityyppisissä kriiseissä tarvitaan.

Omavalvontasuunnitelmat kuntoon

Kevään ja kesän jälkimainingeissa Kalliomaa-Puha korostaa armollisuutta ja lempeyttä päätöksentekijöitä kohtaan.

– Tilanteita on vain ollut pakko ratkoa hoitotyön arjessa.

On hänellä kuitenkin toivomus hoitokodeille: – Kun tiedetään, että on olemassa tällainen riski kuin korona, eikä tilanne ole ohi, hoivakotien on ennakoitava sitä omavalvontasuunnitelmissaan. Silloin ollaan viisaampia koronaepidemian toisessa aallossa.

Sosiaalihuollon palveluita tarjoavien omavalvontasuunnitelmasta säädetään sosiaalihuoltolaissa. •

OPISKELIJAN JAKSAMINEN KOETUKSELLA

Korona-aalto pyyhkäisi keväällä mukanaan opiskelijoiden hyvinvointia tukevat rutiinit, ja opiskelijoita vaivaavat jaksamisen haasteet kärjistyivät. Monipuolinen ja jatkuvasti saatavilla oleva tuki auttaisi opiskelijoita jaksamaan arjessa paremmin – myös normaalioloissa.

Teksti **JENNA VUORELA** | Kuvitus **ISTOCK**

Kun jo valmiiksi haastaviksi mielletyt oikeustieteen opinnot täytyi suorittaa etänä, kirjastot sulkivat ovensa ja varmat kesätyösuunnitelmat muuttuivat epävarmoiksi, joutui moni oikkari suunnittelemaan keväällä arkeaan uusiksi.

– Epävarmuus on varjostanut opiskelijoita korona-aikana. Keväällä ei tiedetty, kuinka kauan poikkeustila jatkuu ja opintojen suunnitteleminen oli osittain haastavaa. Myös syksyn suhteen on kysymysmerkkejä ilmassa. Tämä kaikki on haastanut opiskelijoiden hyvinvointia ja jaksamista, toteaa Helsingin yliopiston oikeustieteen opiskelijoiden tiedekuntajärjestö Pykälä ry:n opintovastaava **Saara Palo**.

Yksinäisyys kasvoi dramaattisesti

Oikeustieteen opiskelijoiden jaksamista kartoitettiin keväällä Pykälän jäsenilleen teettämässä kyselyssä, jossa selvitettiin poikkeustilan vaikutuksia opiskelijoiden arkeen. Jäsenkyselyn tuloksissa nousivat esiin etenkin haasteet aikatauluttamisessa, ajankäytössä ja arkirutiinien ylläpitämisessä sekä opiskelijoiden yksinäisyyden dramaattinen kasvu. Kyselyyn vastanneista 247 opiskelijasta lähes 65 prosenttia oli kokenut poikkeustilan aikana olonsa yksinäisemmäksi.

– Monet opiskelijat asuvat pienissä yksiöissä. Kun kirjastot olivat kiinni ja luennolle ei päästy, jäi moni arjessaan yksin, Palo sanoo.

Opiskelijoiden tuen tarpeen kasvu korona-aikaan on nähtävissä opiskeluterveyden palveluita tarjoavalla Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö YTHS:llä. Tammi-heinäkuussa 2020 YTHS:llä tehtiin mielenterveysongelmiin liittyviä hoidon tarpeen arviointeja 21 prosenttia enemmän kuin viime vuonna vastaavana aikana. Vaikka lisääntynyt kysyntä voi olla osaltaan jatkumoa jo pitkään jatkuneelle kasvutrendille, on todennäköistä, että korona-ajan tuomat haasteet näkyvät yhteydenottomäärissä.

– Touko- ja kesäkuussa hoidon tarpeen arviota tehtiin mielenterveysongelman takia edellistä vuotta enemmän. Tämä liittynee koronasta johtuviin poikkeusoloihin ja monien opiskelijoiden muuttuneisiin kesäsuunnitelmiin, toteaa YTHS:n mielenterveystyön johtava ylilääkäri **Tommi Väyrynen**.

Monipuolinen tuki auttaa jaksamaan

”Opiskelijoiden mielenterveydestä ja muusta hyvinvoinnista on pyrittävä pitämään huolta poikkeustilan jatkuessa”, todetaan Pykälä ry:n kevään jäsenkyselyn tulosten raportissa. Palon mukaan tämä edellyttää, että tuki ja palvelut ovat opiskelijan ulottuvilla.

– Koulutussuunnittelijoiden, opintopsykologien ja muiden palveluiden tulisi olla helposti opiskelijoiden hyödynnettävissä niin poikkeustilassa kuin normaalioloissa. Myös tiedekuntajärjestö pyrkii tekemään oman osansa. Esimerkiksi keväällä järjestimme yhteisiä etäopintopiirejä, joista saimme kiitosta, Palo kertoo.

Selvää on, että opiskelijoiden jaksamista tukee myös opintojen sujuva edistäminen. Helsingin yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta sai Pykälän jäsenkyselyssä kiitosta hyvästä tiedotuksesta poikkeustilassa, minkä Palo näkee vaikuttaneen opiskelijoiden jaksamiseen positiivisesti. Yhteistyötä tiedekunnan ja tiedekuntajärjestön välillä jatketaan, jotta syksyllä jatkuvia etäopiskeluja varten saataisiin parhaimmat käytännöt käyttöön. •

Fuksit uuden edessä

UUDET oikkarit aloittavat syksyllä opintonsa poikkeuksellisessa tilanteessa. Oikeustieteelliset tiedekunnat pyrkivät kuitenkin priorisoimaan aloittavia opiskelijoita lähiopetuksen suhteen. Opiskelijajärjestöt järjestävät tapahtumia ja kokoontumisia uusille opiskelijoille koronaohjeistukset huomioiden, jotta uudet opiskelijat pääsevät mahdollisimman hyvin osaksi oikkariyhteisöä.

TIIVISTAHTISTA LUOTONHALLINTAA LAAJALLA SKAALALLA

Kimmo Kotamäellä on jatkuvasti noin sata juttua käsissään. Hänen työnsä Lowellilla on hoitaa erilaisia riita-asioita ja lukuisten päämiesten saatavia hallitusti ja oikeudenmukaisesti.

Teksti **VESA VAINIO** | Kuvat **SUVI ELO**

Turussa syntynyt, kasvanut, opiskellut ja jalkapalloillut **Kimmo Kotamäki** on löytänyt kotikaupungistaan myös mieleisen työpaikan. Kun kutsua Manchester Unitedista ei tullut eivätkä markkinointihommat maistuneet, hän opiskeli oikeustieteen maisteriksi. Ja nyt hän toimii lakimiehenä ja luvan saaneena oikeudenkäyntiavustajana Lowell Suomi Oy:ssä.

– Saan toimia omasta halustani laajalla vastuualueella, se sopii minulle. Koen, että minuun luotetaan, ja viihdyn täällä oikein hyvin.

Kotamäen toimenkuva on varsin laaja. Tiivistetysti hän hoitaa erilaisia riita-asioita. Näiden kirjo onkin sitten valtava, vastaan on tullut jo lähes kaikkea.

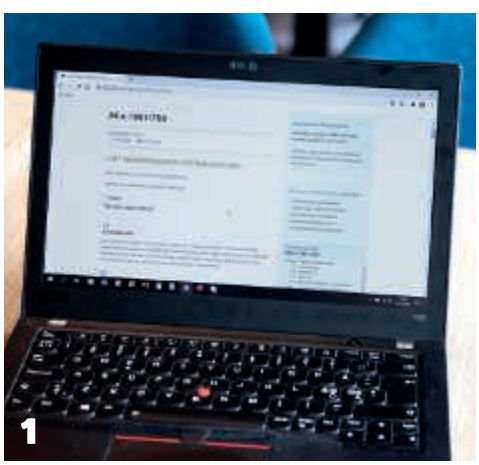
1

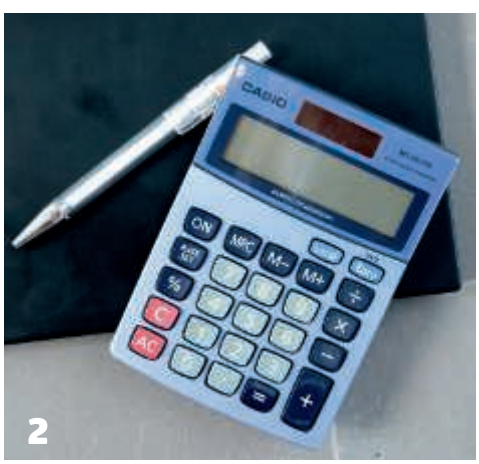

2

3

Kun työ sisältää pelkkää erimielisyyttä päivästä toiseen, voisi luulla hymyn hyytyvän. Kimmo Kotamäen rauhallinen ja järjestelmällinen tapa tehdä töitä pitää kuitenkin stressin loitolla.

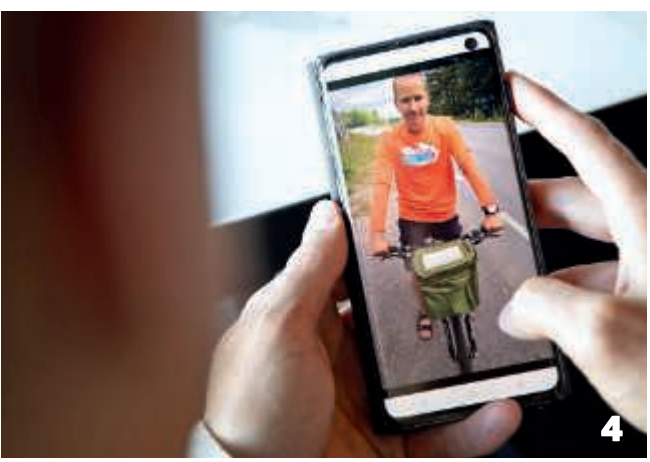

4 ASIAA ARJESTANI

1 KANNETTAVA TIETOKONE
Kulkee aina mukana, sillä se pitää sisällään kaiken tärkeän tiedon menossa olevista jutuista. Paperipinoille on silti oma paikkansa.

2 KYNÄ JA LASKIN
Teen istunnoissa koko ajan merkintöjä, miten juttu etenee, ja mitä vastaaja sekä todistajat kertovat. Laskimella voin tarkistaa nopeasti ja kätevästi oikeat lukemat.

3 MUISTIINPANOT
Ilman tulostinta ei elämästä tulisi mitään. Itse kynällä kirjattu tai tulostettu muistiinpanopaperi kertoo paljon enemmän kuin tietokoneen näyttö.

4 LIIKUNTAVÄLINEET
Liikunta on minun juttuni. Juoksu- tai pyörälenkki karistaa päivän työasiat mielestä, selkeyttää pään ja vapauttaa ajatukset raikkaalla tavalla.

– Hoidettavat toimeksiannot liittyvät pääasiallisesti asuin- ja liikehuoneistojen vuokrasopimuksiin sekä velkakirjoihin ja luottosopimuksiin ehtoineen ja vakuuksineen.

Hoidettavat asiat voivat koskea myös vahingonkorvauksia tai osapuolten välisiä sopimuksia ylipäätään: tilattu tuote tai palvelu on voitu jättää maksamatta tai sen on kerrottu olleen virheellinen tai sopimuksen vastainen tai koko sopimuksen pätemätön.

Kotamäellä on vankka osaaminen myös insolvenssiasioista, kuten velkajärjestelyistä, konkursseista ja yrityssaneerauksista. Erityisesti kansainväliset konkurssit ovat työläitä ja vaativat erityisosaamista. Myös erilaiset rikosasiat ja viime aikoina yleistyneet identiteettivarkaudet sekä verkkopankkitunnusten väärinkäyttö näkyvät hoidettavissa toimeksiannoissa.

Kotamäen pääasiakasryhmän muodostavat isot luottolaitokset, vakuutusyhtiöt ja vuokranantajat sekä pienet ja keskisuuret yritykset.

– Tämä on tyypillistä kiireistä lakimiehen työtä. Minulla on koko ajan noin sata juttua meneillään eri vaiheissa.

Juttujen kesto viikoista vuosiin

Kun hoidettavana on samaan aikaan lukuisia toimeksiantoja, joissa useimmiten on kyseessä erimielisyys, sen luulisi stressaavan. Kotamäki suhtautuu asioihin kuitenkin kokemuksen tuomalla rauhallisuudella ja ottaa jutun kerrallaan. Tapa tehdä töitä juontaa aktiiviurheilijan ajoilta.

– Opin tekemään kentällä oman parhaani sekä käyttämään ajan ja tilan hyväksi. Tässä työssä teen samoin ja pyrin päämiehen kannalta parhaaseen lopputulokseen.

Kotamäen työn parhaita hetkiä on, kun hän saa uuden jutun hyppysiinsä. Sisällön valjettua hän käy systemaattisesti jutun kimppuun.

– Jutut tulevat pöydälleni hyvinkin erilaisissa vaiheissa: voidaan olla ihan alkuvaiheessa tai koko juttu saattaa olla jo oikeudessa istuntoa odottamassa. Oma tehtäväni on ottaa juttu haltuun ja miettiä juristina, mikä on päämieheni edun mukaista ja käydä eri vaihtoehdot läpi hänen kanssaan.

Lupalakimiehenä Kotamäellä on oikeus edustaa päämiestä oikeudessa. Salissa saakin käydä joka kuukausi. Suulliset oikeudenkäynnit todistajineen ja useine istuntokäsittelyineen vievät monesti aikaa, ja eri osapuolten näkemysten läpikäynti voi välillä kestää. Onneksi etäistunnot ovat nykyään vähentäneet työmatkojen määrää.

Juttujen kesto on ylipäänsä hyvin venyvä käsite – viikoista vuosiin. Usein kuluu kuukausia, ettei jostain asiasta kuulu mitään. Kun juttuja pyörii samaan

Älypuhelin ja tietokone ovat Kimmo Kotamäen ruuhkaisella työsaralla elintärkeät apuvälineet, mutta myös perinteisille kynälle, paperille ja laskimelle on oma tärkeä paikkansa.

aikaan useita, järjestelmällisyys ja dokumentointi auttaa. Tähän Kotamäki käyttää niin nykyaikaisia sähköisiä kuin perinteisiä manuaalisia menetelmiä.

Hyvät käytännöt jaetaan

Monipuoliset ja mielenkiintoiset jutut ovat tekijöitä, joita Kotamäki arvostaa työssään.

– Minun ei tarvitse myöskään metsästää juttuja, joten voin keskittyä varsinaiseen lakimiestyöhön. Itselleni paras palkkio ja motivoija työssäni on päämiehen arvostama lopputulos.

Asiakkaidensa ja päämiestensä kanssa Kotamäki on jatkuvasti yhteydessä, enimmäkseen eri viestintäkanavien välityksellä.

– Meillä on kymmenen henkilön tiimi, johon kuuluu seitsemän lakimiestä. Jokaisella lakimiehellä on omat vastuualueensa. Pidämme säännölliset viikkopalaverit, joissa jaamme avoimesti hyviä käytäntöjä.

Sisäiset palaverit, ulkoinen ja sisäinen neuvonta sekä koulutus Lowellin omille työntekijöille ja päämiehille vievät osan Kotamäen ajasta, ja välillä meno on aikamoista tasapainoilua. Toki suurin osa työajasta kuluu itse juttujen hoitamiseen. Työaika pysyy kuitenkin pääosin normaalissa toimistoajassa, ja loman voi viettää lomana. Iltaisin katsotut sähköpostit eivät sitä pilaa.

45 sekunnissa

KIMMO KOTAMÄKI

SAATKO TYÖSTÄSI PALKINNON?

Monipuolisessa työssä riittää haasteita ja saa kokea onnistumisen tunteita. Parhaimpia hetkiä ovat, kun saa avata mielenkiinnolla uuden tai päättää pitkään jatkuneen jutun hyvään lopputulokseen. Päämieheltä saadut kiitokset synnyttävät hyvää fiilistä ja palkitsevat tehdystä työstä. Tällaisia kokemuksia tarvitsemme jokainen päivittäisessä työssämme.

MISSÄ PIILEE TYÖSI YDIN?

Haemme aina oikeaa ja oikeudenmukaista lopputulosta. Jokaisen pitää kantaa oma vastuunsa sekä hoitaa oma tonttinsa ja asiansa kunniallisesti. Jos ei ole rahaa ja lasku jää maksamatta, yritetään löytää yhdessä ratkaisu asialle. Minulla on korkea moraali, olen rehellinen asiakkaalle ja itselleni, ja edellytän sitä myös muilta.

MILLAISET EVÄÄT ETEENPÄIN?

Juttujen sykkeessä ja moniulotteisessa työympäristössä tulee olla tiimipelaaja ja ottaa vastuuta, henkilökohtaisesti ja koko tiimin laajuudella. Kovissa paikoissa kiireen keskellä ei passaa hiiltyä ja menettää malttia, vaan pysyä asiallisena. Lowell Group on Euroopan suurimpia luotonhallintayhtiöitä ja tarjoaa kansainvälistä urapolkua esimerkiksi riskienhallinnan ja rahanpesulakien saralla.

Tepsin ja Lowellin mies

Jalkapallo näytteli Kotamäen nuoruudessa suurta roolia, kun hän viiletti Turun Palloseuran (TPS) hyökkääjänä Veikkausliigassa. Visiitti Ruotsiin oli osa urheilijan elämää, josta ei silti kehkeytynyt ammattia. Liiketalouden tradenomin opinnot sopivat hyvin nuoren miehen ja huippu-urheilun yhteyteen.

Kotamäen isä on ammatiltaan poliisi, ja jossakin kohtaa Kotamäkeä alkoi kiinnostaa oikean ja väärän asetelma. Miksi jotakin saa tehdä, ja miten laki ja järjestys ohjaavat. Niinpä tie vei kotikaupungin oikeustieteelliseen ja sieltä suoraan töihin tuolloin vielä Lindorff-nimellä toimineen Lowellin insolvenssiosastolle. Gradunsa Kotamäki teki yksityishenkilön velkajärjestelystä.

– Lowell on ollut työpaikkani valmistumisen jälkeen. Työnantaja ottaa työntekijät hienosti huomioon. Miksi vaihtaa, kun on hyvä olla.

Kotamäki viihtyy haastavassa työssä ja nukkuu yönsä hyvin. Tunteisiin jutut eivät mene, paitsi tietyssä tilanteessa.

– Kun joku väittää minun sanoneen jotakin, mikä ei pidä paikkaansa. •

Paras palkkio ja motivoija on päämiehen arvostama lopputulos.

Palsta kertoo, miten Lakimiesliitto auttaa jäseniään.

APUA YRITTÄJÄJÄSENELLE EPÄVARMOINA AIKOINA

Yrittäjää sai neuvontaa työlainsäädännön väliaikaisten muutosten soveltamiseen ja oman ammattiosaamisen päivittämiseen.

Pulma: **”OIen lakialan yrittäjä ja koronan aiheuttamasta epävarmasta taloustilanteesta johtuen joudun sopeuttamaan toimintaani. Pohdin, millaisia säästömahdollisuuksia minulla on työlainsäädäntöön nojaten. Kaipaan myös oman ammattiosaamiseni päivittämistä. Millaista neuvontaa voin saada Lakimiesliitolta yrittäjänä ja millaisia koulutuksia liitto minulle tarjoaa?”**

Teksti **JENNA VUORELA** | Kuvitus **ISTOCK**

Ratkaisu

Vaikka liiton työ- ja virkasuhdeneuvonta on pääasiassa tarkoitettu työntekijäasemassa oleville jäsenille, liitto neuvoo myös yrittäjäjäseniä työlainsäädännön tulkinnoissa. Yrittäjäjäsenelle voidaan esimerkiksi kertoa, millaisia yhteistoimintatalainsäädännön muutoksia koronan vuoksi on säädetty ja miten niitä pitää soveltaa esimerkiksi lomautustilanteessa, vastaa Lakimiesliiton työelämäasioiden päällikkö **Jaana Meklin**.

700

Lakimiesliitolla on 700 päätoimista yrittäjäjäsentä.

Yhteydenoton yhteydessä yrittäjäjäsenelle selvennettiin koroonaan liittyviä työlainsäädännön muutoksia, jotka ovat voimassa ainakin vuoden loppuun asti ja jotka on tehty helpottamaan yrittäjien taloudellista tilannetta. Yrittäjäjäsen ohjattiin myös hakemaan yrittäjille tarkoitettuja avustusmahdollisuuksia.

Lakimiesliitto tarjoaa koulutusvaihtoehtoja yrittäjäjäsenelle, Meklin kertoo. Lakimiesliiton järjestämät monipuoliset koulutukset esimerkiksi työhyvinvointiin ja työelämätaitoihin liittyen ovat yrittäjäjäsenten ulottuvilla. Lisäksi yrittäjäjäsen toivotettiin tervetulleeksi johtaja- ja esihenkilöverkostoon, joka kokoontuu neljä kertaa vuodessa. Liiton jäsenet saavat osallistua maksutta myös Akavalaiset yrittäjät ry:n (AKY) ja sen jäsenyhdistyksen koulutuksiin.

Yrittäjyyden muihin osa-alueisiin, kuten verotukseen liittyvissä kysymyksissä, liitolla ei ole varsinaisesti neuvontapalvelua, mutta tarpeen mukaan koulutusta voidaan järjestää näistäkin aiheista. Liiton jäsenenä yrittäjät ja ammatinharjoittajat voivat myös saada Suomen yrittäjiltä edulliseen hintaan palvelupaketin, johon kuuluu neuvonta myös tällaisissa asioissa, tähdentää Meklin.

Yhteydenoton yhteydessä Meklin myös muistutti, että yrittäjät ovat edustettuna sekä Lakimiesliiton yksityissektorin valiokunnassa että Lakimiesliiton hallituksessa, ja kannanottoja laadittaessa otetaan yrittäjien näkökulma huomioon. Lakimiesliitto kuuntelee myös yrittäjäjäsenten toiveita järjestettävistä koulutuksista. •

Lakimiesliitto tarjoaa koulutusvaihtoehtoja yrittäjäjäsenille.

Kun tarvitset apua

Kaipaatko neuvoja työelämäkysymyksissä? Haluatko täydentää osaamistasi tai parantaa verkostojasi? Tarvitsetko sparrausta? Katso, miten liittosi voi auttaa: www.lakimiesliitto.fi

Yhteiskunta vie uhrin korvaukset

Työperäisten hyväksikäyttörikosten uhrit jäävät usein ilman korvauksia maksamatta jääneistä palkoistaan. Verottaja pääsee ulosottomenettelyn nojalla tyhjentämään tuomitun varat ensin.

Teksti **MERI ESKOLA** | Kuvitus **JANI SÖDERLUND**

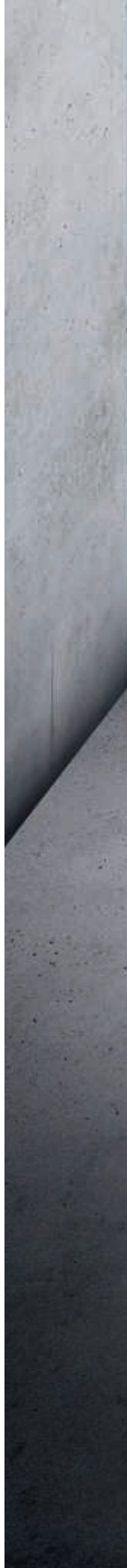

Toimittaja **Paavo Teittinen** nosti Helsingin Sanomissa alkukesästä esiin merkittävän ongelman, joka liittyy työperäisen hyväksikäytön uhreihin. Ajatellaan, että olet ravintolatyöntekijä, joka on työskennellyt vuosia ilman vapaapäiviä, pienellä tai olemattomalla korvauksella. Uskallat lopulta puhua poliisille, rikossyyte nostetaan ja käräjäoikeus tuomitsee vuosien prosessin jälkeen ravintoloitsijan ihmiskaupasta, kirjanpitorikoksesta ja törkeästä veropetoksesta.

Sinulta on varastettu palkkoja yli 60 000 euroa, ja tuomitun takavarikoidusta omaisuudesta sinua odottavat tuomion jälkeen noin 100 000 euron saatavat. Mutta verottaja onkin jo rikostutkinnan aikana tyhjentänyt epäillyn vakuustakavarikon, joka oli otettu sinua varten.

Niinpä saat kuukausia myöhemmin ulosotosta ensimmäisen korvauseräsi, alle parisataa euroa.

Ilman sinua rikokset, veropetos mukaan lukien, eivät todennäköisesti olisi tulleet ilmi.

Työntekijät pelkäävät ilmoittaa rikoksesta

Tämä epäkohta koskee varsinkin työhyväksikäyttörikoksia. Suurin osa korvauksista liittyy palkkatuloihin, ja niitä tutkittaessa tulee usein ilmi myös veropetoksia.

Pahimmillaan uhrit pelkäävät rikoksesta ilmoittamista, sillä heidän oleskelulupansa voi olla sidoksissa työpaikkaan – ja usein näitä rikoksia tekevät työnantajat ovat tietoisia työntekijänsä heikosta asemasta.

Tuomioistuimen määräämän rahallisen korvauksen menettänyt uhri voi hakea puuttuvia saataviaan Valtiokonttorista, mutta usein niitä myönnetään vain, jos rikoksesta on ollut tarpeeksi näyttöä ihmiskauppatuomioon asti.

Tavanomaisemmat työhyväksikäyttörikoksen uhrit pääsevät osille vain tuomitulta ulosottoon päätyneeseen omaisuuteen, muiden velkojien kanssa. Siis jos omaisuudesta on verottajan osuuden jälkeen mitään tallella.

Lakia muutettava uhrin suojelemiseksi

Rikosuhripäivystyksen erityisasiantuntija **Pia Marttilan** mukaan rikosvahinkolakia pitää muuttaa niin, että ihmiskaupan uhreille maksettavat korvaukset korvamerkitään takavarikoitavaan omaisuuteen jo rikostutkinnassa.

Verottajan lisäksi uhrilla voi olla korvausten saamisessa muitakin esteitä: epäillyn omaisuutta ei ole laitettu vakuustakavarikkoon lainkaan, ja tuomion julistamishetkellä hän onkin varaton, työnantaja ehtii lähteä

maasta pysyvästi tai rikosnimike muuttuu kiskonnantapaiseksi työsyrjinnäksi, koska ihmiskaupasta on vaikea saada tuomiota – eikä kiskonnan uhri ole oikeutettu korvauksiin Valtiokonttorista.

– Työperäiseen hyväksikäyttöön liittyy lähes aina veronkiertoa. On hyvä, että se loppuu. Mutta uhrille vuosien oikeusprosessi, jonka lopussa hän ei saa korvauksiaan täysmittaisina, on aivan eri asia kuin verottajan kaltaiselle viranomaiselle, Marttila huomauttaa.

Kansanedustaja **Eva Biaudet** (r.) muistuttaa, että meillä on velvollisuus suojella uhria. Ihmiskauppauhrien haavoittuva asema paranee vain, jos rikosprosessi oikaisee hyväksikäytön seuraukset.

– Meillä on velvollisuus myös ehkäistä ihmiskauppaa ja poistaa markkinat. Tämä ei toteudu, elleivät rikolliset menetä taloudellista hyötyä, joka on ollut hyväksikäytön motiivi.

Kyse ei ole pienistä rahoista. Rikosuhripäivystyksen mukaan yksittäisillä työntekijöillä voi olla menetettyjä palkkasaatavia jopa satojentuhansien eurojen edestä, ja hyväksikäyttö on voinut kestää 10–15 vuotta. Näyttöä työhyväksikäyttötapauksista on ainakin kahdeltasadalta työntekijältä, ja usein rikokset kasaantuvat samoille työnantajille.

– Miedoimmissa tapauksissa työntekijää voidaan esimerkiksi työllistää yhdeksän tuntia päivässä, mutta hän saa palkan vain viidestä, ja tätä on jatkunut vuoden, Pia Marttila kertoo.

Menetettyjen palkkojen sekä eläke- ja sairausvakuutusmaksujen lisäksi työperäisen hyväksikäytön uhria kohdellaan huonosti, Biaudet muistuttaa.

– Hänelle ei kerrota oikeuksistaan työntekijänä eikä anneta valinnanmahdollisuutta. Hän jää yhteiskuntamme järjestelmien ulkopuolelle, työnantajan valtaan. Jos hän kaiken lisäksi jää ilman lainmukaisia korvauksiaan, mikä motivaatio seuraavalla uhrilla on ilmoittaa rikoksesta?

Luvassa suojaa, ei välttämättä korvauksia

Kansanedustaja Biaudet teki korvausasiasta toukokuussa kirjallisen kysymyksen oikeusministeri **Anna-Maja Henrikssonille** (r.). Biaudet kutsui uhrien korvausten katoamista ”oikeustajun vastaiseksi”.

Ministeri Henrikssonin kirjallisessa vastauksessa muun muassa luvataan selvittää rikosvahinkolain

Ihmiskauppaosaamisen pitää olla oikeusjärjestelmän rakenteissa, ei yksittäisen poliisin tai syyttäjän kiinnostuksesta ja osaamisesta kiinni.

muutostarpeet tämän hallituskauden aikana ja kiinnittää huomiota uhrien korvauksiin.

Elokuussa työministeri **Tuula Haatainen** (sd.) kertoi työ- ja elinkeinoministeriön keväällä asettaman työryhmän saaneen ensimmäisen toimenpidepakettinsa valmiiksi ehkäisemään työperäistä hyväksikäyttöä.

Haatainen lupasi työryhmän tiedotustilaisuudessa, että jatkossa uhri "saa enemmän suojaa ja hyväksikäyttöön syyllistyvän työnantajan tilanne tehdään tukalammaksi".

Työryhmä esittää ulkomaalaislakiin säännöstä ulkomaalaisten uhrien oleskeluluvasta sekä muutosta, jonka avulla hyväksikäyttöön syyllistyvien työnantajien olisi vaikeampi palkata työvoimaa ulkomailta. Työsuojeluviranomaisen toimivaltuuksia pitäisi laajentaa niin, että se voisi langettaa työntekijöitään riistävälle työnantajalle seuraamusmaksun, ja lisäresursseja pitäisi myöntää muun muassa poliisille sekä aluehallintovirastolle.

Mutta yhteen asiaan työryhmä ei suoraan ottanut kantaa: uhrin korvauksiin.

Haasteena asenteet ja osaaminen

Ongelmakokonaisuuden julkisuuteen alkukesästä 2020 nostanut Helsingin Sanomien toimittaja Paavo Teittinen on pitänyt korvausasiaa edelleen esillä. Elokuussa hän kirjoitti, että Suomessa virkavalta "ei ota vakavasti" ulkomaalaisten uhrien ilmoituksia eikä poliisilla ole riittävää osaamista ihmiskaupan muotojen tunnusmerkistöstä.

– Kun työvoiman hyväksikäyttörikokset menevät poliisin tutkittaviksi, ne luokitellaan usein heti palkkariidaksi – jolloin tutkinta lakkaa olemasta poliisiasia –, tutkinta lopetetaan saman tien tai se kestää vuosia. Meillä on asiakkaita, joiden vakava ihmiskaupparikosepäily on ilmoitettu vuonna 2017, mutta esitutkinta on yhä kesken, Pia Marttila kertoo.

Teittinen muistuttaa, että Poliisihallitus on myös "harannut vastaan" ihmiskauppaan erikoistuneen tutkintaryhmän perustamisessa.

Biaudet ja Marttila sanovat, että Suomen poliisi on saanut hyviä tuloksia ihmiskaupparikosten tutkinnassa – silloin, kun siihen on panostettu.

– Se, että näin vakavan rikollisuuden torjuntaan ei panosteta riittävästi, voidaan tulkita niin, että elämme muukalaisvihamielisessä yhteiskunnassa, jossa ei koeta ulkomaalaisilla olevan samoja oikeuksia kuin suomalaisilla, Biaudet toteaa.

– Ihmiskauppaosaamisen pitää olla oikeusjärjestelmän rakenteissa, ei yksittäisen poliisin tai syyttäjän kiinnostuksesta ja osaamisesta kiinni, Marttila lisää. •

LISÄÄ AIHEESTA

Lukuvinkit
Rikosuhripäivystys selventää rikoskynnyksen täyttymistä alipalkkaustapauksissa: riku.fi/erilaisia-rikoksia/tyovoiman-hyvaksikaytto/milloin-palkkariita-voi-olla-rikos/

Toimittaja Paavo Teittinen avasi korvauskeskustelun: hs.fi/mielipide/art-2000006532829.html

Tuplaverotuksesta lisäongelmana

- **Ihmiskaupparikosten uhrien korvauksissa saattaa olla myös tuplaverotusongelma.**
- **Oikeusavustajan pitäisi ottaa korvausvaatimuksissa huomioon, että näennäisesti uhrin pankkitilille maksetuista palkoista on jo maksettu ennakonpidätys.**
- **Mikäli korvauksessa vaaditaan vain näennäisesti maksettujen palkkojen nettosummaa, uhri maksaa veronsa tuplana: korvaussummasta tulevat verot maksettaviksi silloinkin, kun pidätetty palkkasumma tilitetään uhrille korvauksena.**
- **Mikäli uhri saa esimerkiksi viiden vuoden palkat kertakorvauksena, hänen tuloveroprosenttinsa nousee korkeaksi, ja käteen jää pienempi nettopalkka.**
- **Rikosuhripäivystys on hakenut yhdelle ihmiskaupparikoksen uhrille verotuksen oikaisua, mutta lautakunta perusteli kielteistä päätöstään sillä, että verot tulevat maksettaviksi tosiasiallisena maksuvuonna.**
- **Harkinnanvaraista verohuojennusta kannattaisi hakea samaan aikaan, kun korvaustilityksestä tulee tieto.**

Katso Uratapahtumat s. 32–33

Tapahtumatärpit

Tapaamme etäyhteyksin!

Koronatilanteen jatkuessa Lakimiesliiton kuluvalle syksylle suunnittelemat läsnäoloa vaativat tilaisuudet on peruttu tai siirretty eteenpäin vuodelle 2021. Mutta järjestämme syksyllä etätapahtumia, seuraathan verkkosivujemme Tapahtumakalenteria!

LOMA-ASUNNOT

Vapaita viikkoja Lakimiesliiton loma-asunnoissa!

Lakimiesliitto vuokraa loma-asuntoja Leviltä, Rukalta ja Vierumäeltä edulliseen jäsenhintaan.

Vuokriin sisältyy:
Levi ja Ruka/laskettelulippu 2 kpl
Vierumäki/golfpelioikeuksia

Katso loma-asuntojen vapaat ajankohdat ja hakuohjeet kevään 2021 mökkiarvontaan nettisivuilta osoitteessa **lakimiesliitto.fi > palvelut ja edut > lomamökit**

Lisätietoja ja varaukset:
puh. 09 8561 0315
ja lomamokit@lakimiesliitto.fi

Katso kaikki loma-asunnot verkosta!

JURISTIKIRJE ajankohtaiset 3·2020

Millaista on suomalainen lainvalmistelu ja millaista lainvalmistelijan työ?

Haastateltavina
hallitusneuvos Tarja Kröger Työ- ja elinkeinoministeriöstä,
hallitusneuvos Kirsi Martinkauppi Ympäristöministeriöstä,
lainsäädäntöneuvos Jyrki Jauhiainen Oikeusministeriöstä ja
yksikönpäällikkö Pekka Pulkkinen Oikeusministeriöstä.

Tilaa Juristikirje: pro.almatalent.fi

Oikkarin urapolku:
MITÄ KUULUU OPISKELIJAN TRAINEE- JA TYÖMARKKINOILLE?

Esittelyssä juristien yhdistykset.

ALMA TALENT

MAINOS

Coronakrisen tömde sommarstugorna

I somras var det tomt i många sommarstugor på skribentens sommarort i Kristinestad i Österbotten. Framför allt lyste många av de traditionella sommargästerna från Sverige med sin frånvaro, främst på grund av de inreserestriktioner som coronakrisen förde med sig.

Text **BO INGVES** | Bild **ISTOCK**

Orsaken till att Finland infört starka begränsningar mot persontrafik från Sverige är det höga antalet människor som smittats av virussjukdomen covid-19. Finland har som gräns åtta fall per 100 000 invånare under en två veckors period för att så att säga friskförklara ett land, men antalet smittade i Sverige har klart överstigit gränsen.

Bortfallet av finskättade sommarturister från Sverige kändes i alla fall förvånansvärt stort med tanke på att det inte finns några legala hinder för finska medborgare att komma till Finland. Också svenska medborgare som äger en fastighet i Finland eller har en partner från Finland har från och med den 15 juni fritt kunnat resa hit. En förutsättning är i alla fall att de finländska karantänsbestämmelserna kan följas.

Samtal med släktingar i Sverige har visat att det för många helt enkelt känts så besvärligt att ta sig till Finland att man hellre valde att stanna hemma. Det är också en demografisk fråga eftersom många av dem som traditionellt firat semestern i Finland hör till riskgruppen över 70 år och därför drar sig för att resa.

Skillnad i grundlag och sinnelag

Grundlagen i respektive land har medfört en stor skillnad i hanteringen av coronakrisen. Den 17 mars införde Finland undantagstillstånd för första gången efter andra världskriget. Det gav regeringen möjligheter att ta till drastiska åtgärder som att stänga både landets yttre gränser för all onödig trafik och att isolera Nyland.

Att man i det längsta drar sig för att begränsa rörelsefriheten genom politiska beslut i Sverige kan enligt **Jan-Erik Andelin**, Hufvudstadsbladets förra Nordenkorrespondent i Stockholm, åtminstone delvis anses vara en kulturfråga.

– I Finland har vi enligt min mening helt enkelt en större beredskap att solidariskt ställa upp för samhället. Det här misstolkas av många i det mera individualistiska Sverige att vi hukar oss för överheten, säger han.

I Finland har bland annat **Martin Scheinin**, professor i människorätt, i alla fall kritiserat att regeringen aktiverade beredskapslagarna i så hög grad som man gjorde eftersom han anser att beslutet att stänga gränserna på våren inte hade laglig grund.

– Passlagen innehåller inget mandat att allmänt förhindra finländska medborgare från att lämna landet, sade Scheinin i en intervju för Yle i maj.

Titti Mattsson, professor i offentlig rätt vid Lunds universitet, konstaterar i en intervju för TT att ett allmänt utegångsförbud inte är möjligt i Sverige eftersom grundlagen (regeringsfor-

I Finland har vi enligt min mening helt enkelt en större beredskap att solidariskt ställa upp för samhället.

men), sätter stopp för begränsningar i rörelsefriheten.

– Enligt förarbetena till regeringsformen behövs det särskild lagstiftning för förbud mot att röra sig fritt i en ”viss landsände” eller att besöka andra delar av landet. Individer som smittats eller blivit utsatta för smitta sättas i karantän och det går också att avgränsa ett visst område vid misstanke om samhällsfarlig smitta, säger hon.

Förödande siffror

Samtidigt med gränserna stängdes även grundskolorna i Finland i mars och det infördes förbud mot flera än tio personer på offentlig plats. Besök på boendeserviceenheter för äldre samt för andra riskgrupper förbjöds, högskolornas och andra läroanstalters lokaler stängdes i likhet med restauranger, simhallar, muséer, konserthallar samt andra offentliga utrymmen. Distansarbete blev en rekommenderad trend över en natt. Restriktionerna gällde till en början fram till den 13 april men fortsatte frånsett vissa undantag till den 16 juni.

I Sverige har man däremot hela tiden fått resa fritt inom landets gränser och grundskolorna hölls öppna. Den 19 mars stängde landet gränserna, men bara för icke nödvändiga inresor från länder utanför EES och Schweiz, den 29 mars förbjöds folksamlingar på mer än 50 personer och den 1 april infördes besöksförbud på alla äldreboenden. Restauranger och andra offentliga utrymmen har dock till stor del hållit öppet inom ramen för gränsen på högst 50 samtidiga besökare. Distansarbete blev kutym också i Sverige där många kontor tömdes redan i början av mars.

Hur Finlands mera strikta och Sveriges betydligt öppnare strategi i kampen mot covid-19 kommer att se ut i slutändan vet ingen men kring mitten av augusti såg det folkhälsomässigt betydligt bättre ut i Finland. Här var det totala antalet bekräftade fall fram till den 11 augusti 7 623 och antalet döda 333. I Sverige var motsvarande siffror 82 972 och 5 766. Räknat per 100 000 invånare var antalet insjuknade och döda i Finland 136,4 respektive 6,0 medan talen var 813,2 respektive 56,5 i Sverige. •

Källa: EU:s smittskyddsmyndighet (ECDC)

– Pesäpallotuomarina olen istunut autossa satojatuhansia kilometrejä ympäri maata, Antti Aine sanoo.

Urheiluoikeuden professori Antti Aine:

Kaupallistuminen tuo urheiluun myös ongelmia

Teksti **ARI MÖLSÄ** | Kuva **HANNA OKSANEN/ TURUN YLIOPISTO**

Antti Aine tunnetaan aikaansaapana ja jämptinä miehenä.

Eräs professorikollega luonnehtii miestä näin: ”Antissa on kahdet kasvot. Hän on maan johtavana pesäpallotuomarina nopea päättäjä ja reagoija vaikeissakin tilanteissa. Tutkijana hän on harkitseva ja pohtiva ja arvioi mielellään oikeudellisia asetelmia puolelta ja toiselta ja varoo suorasukaisia päätelmiä.”

Muuan toinen professori maan toisesta kolkasta on tehnyt samat havainnot: ”Antti on tarkka, tasapuolinen ja arvostettu urheilutuomari. Tutkijana omaan alaansa keskittyvä, eikä sano mitään, jos hän ei asiaa tiedä.”

Pykälöikäämme.

1. luku

Juristiksi ajautumisesta

1 §. Lapsuuden unelma. Harrastin lapsena urheilua aktiivisesti. Tuolloiset unelmat liittyivät paljolti menestymiseen urheilussa ja omaan urheilu-uraan.

2 §. Valaistuminen. Omat tulevaisuuden suunnitelmani täsmentyivät yläkoulussa. Juristin tehtävissä kiinnostivat mahdollisuus pohtia erilaisia argumentteja ja vaikuttaa asioiden ratkaisemiseen.

2. luku

Suomen lainsäädännöstä

1 §. Kiva laki. Kilpailulaki, koska sen soveltamisessa on otettava huomioon oikeudellisen ajattelun ohella mark-

Perus- ja ihmisoikeuksien nouseminen esille urheiluoikeudellisessa keskustelussa on hyvä trendi.

kinoiden toimintaan liittyvät taloudelliset näkökohdat.
2 §. Kamala laki. Laki pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta, jolla on saatettu kansallisesti voimaan sinällään tärkeää, mutta kohtuullisen yksityiskohtaista EU-sääntelyä.

3. luku

EU-lainsäädännöstä

1 §. Kutkuttavinta. Yleisten oikeusperiaatteiden soveltaminen ratkaisutilanteissa. Nämä periaatteet luovat yhteyden sääntelyn perustaviin lähtökohtiin ja ohjaavat samalla oikeudellisen harkinnan suuntaamista.
2 §. Kauhistuttavinta. Kasuistisuus. Joillakin sektoreilla unionioikeudellinen sääntely on pikkutarkkaa ja osin jopa hajanaista. Näissä yhteyksissä oikeustieteellä on haastava tehtävä systematisoida oikeusjärjestystä.

4. luku

Urheiluoikeus yleisesti

1 §. Mitä urheiluoikeus on. Urheiluoikeus on oma oikeudenalansa, jonka yleiset opit ovat kehittymässä dynaamisesti ja jossa tutkitaan systemaattisesti urheiluun liittyviä oikeudellisia kysymyksiä.
2 §. Mitä urheiluoikeus ei ole. Urheiluoikeus ei ole kokoelma urheilussa ilmeneviä vaihtelevia oikeudellisia teemoja, joita käsitellään hajanaisesti, kunkin soveltamistilanteen erityispiirteitä painottaen.

5. luku

Urheiluoikeus – trendit

1 §. Hyvät trendit. Perus- ja ihmisoikeuksien nouseminen esille urheiluoikeudellisessa keskustelussa. Tämä tausta muodostaa keskeisen perustan arvioida urheilijoiden ja urheilujärjestöjen välisiä suhteita.
2 §. Huonot trendit. Urheilun kaupallistuminen on avannut mahdollisuuksia urheiluoikeudellisen tutkimuksen kehittämiseen. Moni ongelma urheilussa on kuitenkin seurausta taloudellisten seikkojen liiallisesta painottumisesta päätöksenteossa.

Kuka

ANTTI AINE

- s. 1972, Tampere
- OTK 1995, OTL 1998, OTT 2011, Turun yliopisto, VT 1999
- Helsingin ja Turun yliopistojen yhteinen urheiluoikeuden professori 2019–
- Tutkijana ja opettajana eri tehtävissä Turun ja Helsingin yliopistoissa 1997–2018
- Kilpailuneuvoston jäsen 2001–02, markkinaoikeuden asiantuntijajäsen 2002–
- Urheilun oikeusturvalautakunnan jäsen 2004–
- Suomen Lakimiesliiton valtuuskunnan jäsen 2012–15, 2018–
- Urheilun eettisten asioiden neuvottelukunnan puheenjohtaja 2020–
- Erinäisiä luottamustoimia urheilujärjestöissä ja -seuroissa
- Julkaisuja muun muassa urheiluoikeuden, kilpailuoikeuden, sopimusoikeuden ja vahingonkorvausoikeuden alueilta
- Perhe: Sinkku
- Harrastukset: erotuomarina yli neljässäsadassa miesten Superpesisottelussa vuodesta 2000 alkaen, kansainvälinen tennistuomari ja aktiivinen tenniksenpelaaja

6. luku

Urheiluoikeus spesifisti

1 §. Suuri äskettäinen edistysaskel. Taloudellisten väärinkäytösten paljastuminen kansainvälisten lajiliittojen luottamuselimissä on luonut uskoa urheilun eettisen perustan ja hyvän hallinnon periaatteiden aseman vahvistumiseen. Ongelmia ilmenee todennäköisesti jatkossakin, mutta kehityksen suunta on oikea.
2 §. Kipein akuutti ongelma. Viime aikoina on käyty laajaa keskustelua epäasiallisesta käyttäytymisestä urheilussa. Urheiluoikeudellinen tutkimus voi osaltaan vaikuttaa ilmiön sääntelemiseen ja viime kädessä sen vaikutusten poistamiseen.

7. luku

Erotuomarin työstä

1 §. Ihaninta. Huipputuomaritoiminta on kokonaisuus, jossa on viime kädessä kysymys ihmisten kohtaamisesta. Huipputuomarin on kyettävä toimimaan paineen alla tiukoissa tilanteissa ja tekemään tarvittaessa nopeita ratkaisuja.
2 §. Inhottavinta. Matkailu avartaa, mutta erotuomarina olen tullut istuneeksi autossa satojatuhansia kilometrejä koti- ja pelipaikkakuntien välillä.

8. luku

Omasta urasta

1 §. Suurin voitto. Vakituisen position saaminen akateemisesta maailmasta avaa mahdollisuuksia mielenkiintoisten hankkeiden toteuttamiseen.
2 §. Katkerin tappio. Tutkimushakemusten ja julkaisujen jääminen hyväksymättä harmittavat, mutta samalla nämä pettymykset ovat osa työtä. Kriittinen palaute antaa aina mahdollisuuden oman toiminnan kehittämiseen.

9. luku

Pienet suuret asiat

1 §. Mielimauste. Basilika.
2 §. Herkkuruoka. Mustajuurikeitto.
3 §. Paras juoma. Kylmä vesi.
4 §. Kaunein kukka. Ruusu.
5 §. Viehättävin väri. Tummansininen.
6 §. Rakkain romaani. Mika Waltarin *Sinuhe egyptiläinen*.
7 §. Musiikin helmi. Beatlesin *Yellow Submarine*.
8 §. Esikuva. Ihailen useita ihmisiä, mutta yhden esikuvan nimeäminen on haastavaa.
9 §. Elämän tarkoitus. Elää onnellinen elämä.
10 §. Motto/lempilausahdus. Positiivisesti eteenpäin!

Nimitykset

Valtteri Jalo
HPP Asianajotoimisto Oy

Lotta Vilén
HPP Asianajotoimisto Oy

Suvi Kurki-Suonio
HPP Asianajotoimisto Oy

Jaakko Klemettilä
HPP Asianajotoimisto Oy

Emil Degerholm
HPP Asianajotoimisto Oy

Anna Koskenniemi
Asianajotoimisto Sotamaa & Co

Mikko Ahonen
Asianajotoimisto Bird&Bird Oy

Anniina Korjus
Asianajotoimisto Kontturi & Co

Asianajotoimistot

HPP Asianajotoimisto Oy:n Associateiksi OTM **Valtteri Jalo** 2.3.2020 lukien (yritys- ja rahoitusjärjestelyt), OTM **Lotta Vilén** 26.6.2020 lukien (yritysjärjestelyt ja yhtiöoikeus) ja OTM **Suvi Kurki-Suonio** 1.7.2020 lukien (ympäristöoikeus) sekä Senior Counseleiksi OTK **Jaakko Klemettilä** 17.4.2020 lukien (vero-oikeus) sekä AA, VT **Emil Degerholm** 4.5.2020 lukien (yritysjärjestelyt). (kuvat)

Asianajotoimisto Borenius Oy:n Associateiksi Transactions-linjaan OTM **Nina Koivisto** 1.6.2020 lukien ja OTM **Jill Winter** 20.5.2020 lukien sekä Advisory-linjaan OTM **Janina Kuutti** 1.3.2020 lukien.

Asianajotoimisto Sotamaa & Co Oy:n Senior Associateksi AA, VT **Anna Koskenniemi** 1.4.2020 lukien. (kuva)

Asianajotoimisto Bird&Bird Oy:n Helsingin toimiston toimitusjohtajaksi osakas, AA **Mikko Ahonen** 15.6. lukien. (kuva)

Asianajotoimisto Kontturi & Co Oy:n lakimieheksi OTM **Anniina Korjus** 14.8. lukien. (kuva)

Oikeusaputoimistot

Lounais-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirin Satakunnan oikeusaputoimiston julkiseksi oikeusavustajaksi **Teija Kalliomäki** 1.4.2020 lukien sekä Varsinais-Suomen oikeusaputoimiston julkiseksi oikeusavustajaksi **Esa Joutsenvirta** 1.1.2020 lukien.

Elinkeinoelämä

Helsingin kaupungin asunnot Oy:n lakiasiain johtajaksi yhtiön lakimies OTM, HuK **Sanna Auressalmi** 1.6.2020 lukien ja lakimieheksi OTM **Trinka Jusufi** 1.8.2020 lukien.

Nimityksiä-palstan tekstit ja värikuvat (valkoisella taustalla) toimitetaan lomakkeella osoitteessa **www.lakimiesliitto.fi** tai sähköpostitse **juha.mikkonen@lakimiesliitto.fi** viimeistään **28.9.2020.** Julkaistuista kuvista veloitamme käsittelykuluina 40 euroa/kpl. Numero 5/20 ilmestyy 4.11.2020. Toimitus pidättää oikeuden tekstin muokkaamiseen ja lyhentämiseen tarvittaessa.

Vanhemmasta juristista pääjuristiksi

OTK, VT **Sanna Pekuri** on nimitetty pääjuristiksi Office of General Counsel -tiimiin 1.6.2020 alkaen. Pekuri siirtyy PwC:lle Nordea Bankista, jossa hän toimi vanhempana juristina Nordean pohjoismaalaisessa juristiryhmässä.

Ennen Nordeaa Pekuri työskenteli muun muassa UPM-Kymmenellä vastaten sovittujen liiketoimintayksiköiden ja globaalien hankkeiden lakituesta. Sannan ura alkoi 14 vuoden monipuolisella kokemuksella Nokiasta.

Pekuri tulee työssään toimimaan PwC Suomen Office of General Counsel -tiimin vetäjänä. Tiimi tarjoaa juridista tukea yhtiön toimielimille, kuten hallitukselle ja johtoryhmälle ja vastaa PwC:n sisäisistä lakiasioista. Tiimi avustaa eri liiketoimintayksiköitä muun muassa sopimusneuvotteluissa, minkä lisäksi toimenkuvaan kuuluu yhteistyö globaalin PwC-ketjun ja Pohjoismaiden sisäisten lakitiimien kanssa.

– PwC:ssä minua innostaa kansainvälinen liiketoimintaympäristö ja mahdollisuus tehdä yhteistyötä eri PwC-maissa olevien kollegojen kanssa. Sisäiset asiakkaani ovat tilintarkastuksen, verotuksen, liikkeenjohdon, riskienhallinnan ja yritysvastuun rautaisia ammattilaisia, joilta voin oppia paljon, Pekuri sanoo.

– Yksi tavoitteistani on kehittää tiimini prosesseja ja palveluita niin, että sekä ulkoiset että sisäiset asiakkaamme kokevat PwC:n joustavana yhteistyökumppanina.

MIELIPIDE

Peli vai jäsenten edut – kumman Lakimiesliitto valitsi?

Keskusjärjestömme Akava valitsi puheenjohtajansa elokuun lopulla. Päivää ennen nähtiin erikoinen näytös, jossa Lakimiesliitto asettui vastustamaan jatkokaudelle valitun Sture Fjäderin valintaa.

Fjäderin aikana Akava on kasvanut, Akavan näkyvyys on kasvanut ja Akavan poliittinen vaikutusvalta on kasvanut. Fjäderin linja on ollut kiinni ajassa. Hän on ottanut sopivasti etäisyyttä perinteiseen 1970-luvun luokkataistelusta voimansa ammentavaan ay-meininkiin.

Fjäderin aikana esimerkiksi työelämän tasa-arvon teemoja on edistetty voimakkaasti muun muassa ottamalla selkeästi kantaa kunnianhimoisen perhevapaauudistuksen puolesta. Fjäder on myös käytännössä ainoana näkyvänä ammattiyhdistysliiketoimijana pitänyt esillä palkansaajalle edullista veropolitiikkaa, kuten palkkaverotuksen alentamista.

Lakimiesliitolle tämä ei kelvannut, vaan Lakimiesliitto liittyi Fjäderin vastaiseen rintamaan. Ainoa julki lausuttu perustelu oli epämääräinen toteamus, että Fjäderin vastaehdokkaan katsottiin edustavan muutosta. Epäselväksi jäi, mitä Lakimiesliitto halusi konkreettisesti muuttuvan ja miksi Fjäderin huomattavasti vähemmän kokenut ja vastakkaista poliittista linjaa edustanut ehdokas olisi ollut parempi tätä muutosta edustamaan.

Onneksi Akavan liittokokouksen lopputulos oli Lakimiesliiton kannan vastainen. Muuten suurelle osalla Lakimiesliiton jäsenistä mielekäs linja esimerkiksi matalamman verotuksen puolustamisesta olisi tullut uhratuksi ammattiyhdistysliikkeen hähmäiselle valtapelille.

Ystävällisin terveisin
Daniel Sazonov
OTM, Helsinki

Juridiikan uutuudet!

Hallituksen ja toimitusjohtajan oikeudet ja vastuu osakeyhtiössä

Seppo Villa

Jäsenetuhinta: 82 € (Norm. 109 €)

Teoksessa kerrotaan käytännönläheisesti, miten johdon pitää tehtävässään toimia.

Yritystoiminnan verotus

Jaakko Ossa

Jäsenetuhinta: 68 € (Norm. 90 €)

Kattava kokonaisesitys omistajayrittäjän ja yrityksen verotuksesta. Teoksessa on huomioitu 1.1.2020 voimaan tulleet verotuksen muutokset.

Maksukyvyttömyys – yritys velkojana ja velallisena

Risto Koulu, Heidi Lindfors

Jäsenetuhinta: 94 € (Norm. 125 €)

Kattava yleisesitys neljästä lakisääteisestä maksukyvyttömyysmenettelystä: ulosotosta, konkurssista, yrityksen saneerauksesta ja yksityishenkilön velkajärjestelystä.

Vastikkeellisten saantojen varainsiirtoverotus

Timo Torkkel

Jäsenetuhinta: 82 € (Norm. 109 €)

Ainoa ajantasainen vastikkeellisten saantojen varainsiirtoverotusta koskeva kokonaisesitys.

Talousrikosten tutkinta ja tutkintapyynnön laatiminen

Juha-Matti Laurio

Jäsenetuhinta: 49 € (Norm. 66 €)

Kirja opastaa käytännönläheisesti tutkintapyynnön laatimisessa ja asiantuntija-avun käyttämisessä.

Talousrikosten ennalta-ehkäisy ja havaitseminen

Juha-Matti Laurio

Jäsenetuhinta: 89 € (Norm. 119 €)

Kirja auttaa havaitsemaan ja ehkäisemään talousrikoksia ja taloudellisia väärinkäytöksiä.

Yli 50 € tilaukset ilman postituskuluja. Hintoihin lisätään alv. 10%

Teokset saatavilla myös Ammattikirjastosta!

Tilaa nyt: www.kauppakamarikauppa.fi

Tiedon työntövoimaa

KAUPPAKAMARI | KIRJAT

Oikeuspähkinät

Lakimiesuutisten tietokilpailussa esitetään yllättäviä ja mieltä piinaavia tietokilpailukysymyksiä.

1 **SUOMEN** vanhin juristikerho Helsingin yliopiston Pohjois-Pohjalaisen Osakunnan Kriminaaliklubi perustettiin 14.10.1920. Mitä sen puheenjohtaja teki keskellä yötä kerhon vuosijuhlassa 1950-luvun alussa?

A. Vei juhlaväen jatkoille Presidentinlinnaan.
B. Soitti pääministeri Urho Kekkoselle ja herätti tämän.
C. Sulki oikeusministeri Sven Högströmin siivouskomeroon ja unohti sinne.
D. Voitti oikeuskansleri Carl Gustaf Möllerilta vedonlyönnissä ulkotakin ja kengät.

2 **KRIMINAALIKLUBI** piti 1940-luvulla juhliaan osakunnan valtuuskunnan kokoushuoneessa. Valtuuskunta epäili klubin juhlimistapoja ja määräsi kerran, että sen tarkkailijan pitää olla läsnä juhlissa. Mitä tarkkailija teki juhlissa aamupuolella?

A. Huuteli ikkunasta hävyttömyyksiä poliiseille.
B. Heitti tikkaa seinillä olleisiin muotokuviin.
C. Takavarikoi boolin ja myi sitä juhlaväelle.
D. Keinui kattolampussa ja putosi sen kanssa alas.

3 **VARATUOMARI** Grels Teir (1916–1999) oli nelinkertainen ministeri 1960–1970-luvuilla, Rkp:n kansanedustaja vuosina 1951–1975 ja Valtiokonttorin pääjohtaja vuosina 1973–1983. Mikä sivutoimi hänellä oli vuosina 1954–1975?

A. Etiopian keisarikunnan kunniakonsuli.
B. Paavin kuurian moraaliraportoija.
C. Sanomalehden eduskuntakirjeenvaihtaja.
D. Ranskan jalkapalloliigan kykyjenetsijä.

4 **MITEN** elinkautiseen vankeuteen tuomittu hollantilainen oikeusfilosofi Hugo Grotius (1583–1645) pakeni sellistään Loevensteinin linnasta vuonna 1618?

A. Kiipeämällä myrskyssä ulkoseinää ylöspäin.
B. Hypnotisoimalla kaksi vartijaa.
C. Vaihtamalla vaatteita vieraansa kanssa.
D. Piiloutumalla kirja-arkkuunsa.

Oikeat vastaukset

1 B. Soitti pääministeri Urho Kekkoselle ja herätti tämän. Puheenjohtaja halusi vuosijuhlaväen velvoittamana ja kannustuksella selvittää, pitääkö paikkansa, että pääministeriä seuraat vuorokaudenajasta riippumatta hätirtä vain tasavallan presidentti ja Kriminaaliklubin puheenjohtaja. Kekkonen vastasi ystävällisesti, että asia pitää paikkansa. Samalla hän valitteli, ettei voinut kutsusta huolimatta saapua vuosijuhlaan, ja toivotti juhlavaelle hauskaa jatkoa – ja totesi vielä, että puhelimesta kuuluvien taustaäänten perusteella juhlissa tunnutaan viihtyvän oikein hyvin. Kirjallisissa lähteissä ei kerrota, kuka opiskelijajuhpeenjohtaja oli. Kekkonen oli itse Kriminaaliklubin jäsen ja osallistui pääministeriinä vuosijuhlaan ainakin vuonna 1950. Vuosijuhlissa oli usein paljon klubin entisiä jäseniä, ja paikalla saattoi olla hyvinkin arvovaltaista väkeä. Presidenttialkanaan Kekkonen kutsui Kriminaaliklubin saunomaan Tammimäeen vuosina 1966 ja 1972. Perimätieto kertoo, että kekkosen turvamies ei eräässä vuosijuhlassa ottanut puvuntakkiaan pois päältään, vaikka se oli tapana tietyssä vaiheessa iltaa. Asiasta nousi metelі, ja kekkonenkin käski kolme kertaa turvamiestä riisumaan takkinsa. Kun mies lopulta sostui, takin alta paljastui pistooli. Vuonna 1955 Kekkonen lähetti Kriminaaliklubin vuosijuhlaan 500 markan osanottomaksun ja 500 markan surunilmoituksen siitä, ettei matkan vuoksi pääse paikalle. Lisäksi hän toivotti juhlaan reilua meininkiä. **2 D.** Keinui kattolampussa ja putosi sen kanssa alas. Lamppuun hän kapusi omin voimin. Lamppu oli iso ja tarkkailija oli asettunut siihen kahareisin. Valtuuskunta vaati Kriminaaliklubilta korvausta, mutta sitä ei maksettu. Juhlien pitäminen valtuuskunnan kokoushuoneessa päättyi siihen. Tapauksesta kertoneen Heikki Borenіuksen (1923–1988, jäsenenä 1940–1945) mukaan osakunnan valtuuskunta oli päättänyt tarkkailijan lähettämisestä, koska sillä ilmeisesti oli oma käsityksensä Kriminaaliklubin juhlimistavoista. Kriminaaliklubi on perustettu 14.10.1920. Se viettää satavuotisjuhliaan lokakuussa 2020. **3 C.** Sanomalehden eduskuntakirjeenvaihtaja. Lehti oli Vasabladet. Teir luopui kirjeenvaihtajan työstä samana vuonna kuin eduskuntaura loppui. Valtiokonttorissa hän alkoi sinutella alaisiaan, mutta se oli alkuksi alaisille vaikeaa, koska teitittelyllä oli virastossa pitkät perinteet. Teirillä oli pääjohtajana tapana myös kutsua perjantaisin eri työntekijöitä vuorollaan kahville ja sokerimunkille kulmahuoneeseensa. Työntekijät istuivat varovasti liukkaan sohvan reunalla ja yrittivät selvitellä epätavallisesta tilanteesta eli tarjoilusta ja keskustelusta pääjohtajan kanssa. **4 D.** Piiloutumalla kirja-arkkuunsa. Arkku kannettiin pois sellistä ja Grotius pakeni Pariisiin. Tätä ennen Grotiuksen vaimo Maria van Reigersberch (1589–1653) oli uskotellut vankilalle Grotiuksen sairastuneen päälle kaksi kertosta kirjoja. Vartijat ihmettelivät arkun painoa mutta tarkastivat sen vain pintapuolisesti. Arkun pohjassa oli kasannut arkkuun Grotiuksen päälle kaksi kertosta kirjoja. Vartijat ihmettelivät arkun painoa mutta tarkastivat sen vain pintapuolisesti. Arkun pohjassa oli ilmareikiä. Nykyisin sekä Amsterdamin Rijksmuseum että Delftin Het Prinsenhof-museo väittävät omistavansa alkuperäisen arkun. Grotius tuomittiin, koska Hollannin käskynhaltija Moritz Oranialainen ei pitänyt hänen ajatuksistaan ja koska hän tuki Hollannin parlamenttia sen ja Moritz Oranialaisen välisessä kiistassa. Grotius loi kansainvälisen oikeuden perusteet luonnonoikeuden pohjalle. Hän kirjoitti myös runoja ja näytelmiä.

Kysymykset: Pressmen Finland Oy, www.pakkotietaa.fi

Etäopiskelun vaikutuksia seurattava ja toimintatapoja kehitettävä

Covid-19-pandemia ajoi yliopistomaailman nopeaan digiloikkaan opintojen siirtyessä verkkoon. Opiskelijajärjestöt ovat selvittäneet etäopiskelun vaikutuksia ja opettajat puolestaan kokemuksia etäopetuksesta.

Etäopiskelun etuihin kuuluu ajankäytön tehokkuus: matkustamiseen ei kulunut aikaa, ja osan opintosuoritteista saattoi tehdä itselleen parhaiten sopivana aikana. Tallennettujen luentojen koettiin tukevan opintoja, kun opiskelun rytmittäminen ja opetettuihin asioihin palaaminen oli mahdollista. Joustavammat aikataulut myös mahdollistivat useamman kurssin suorittamisen yhtä aikaa. Opiskelijoiden mielestä tiedotus toimi pääosin hyvin.

Opetuksen tason katsottiin joillakin kursseilla laskeneen. Perinteinen pienryhmäopetus on melko yksinkertaista toteuttaa myös verkossa, mutta yli 200 opiskelijan opettaminen vuorovaikutteisesti ja työelämävalmiuksia kehittäen on jo vaativampaa. Syksyn etäopetusjaksoihin on voitu valmistautua huolellisemmin ja hyödyntää keväällä saatua palautetta.

Oppimateriaalien hankkimisessa ilmeni ongelmia, kun kirjastot hyvää tarkoittavana eleenä pidensivät lainaaikoja peräti elokuun puoliväliin saakka. Etätenttien vaikeustaso koettiin vaihtelevaksi ja vaatimustaso osin melko korkeaksi.

Kotona opiskelu ja korona-ajan muutokset lisäsivät stressiä ja vaikeuttivat opiskelun ja vapaa-ajan välistä rajanvetoa. Opetustapahtuvat eivät rytmittäneet arkea samoin kuin ennen. Edullinen ja sosiaalista kanssakäymistä sisältävä opiskelijalounaskin jäi nauttimatta, vaikka noutoannoksia sinänsä myytiin.

Moni opiskelija kärsi myös yksinäisyydestä ja elämänpiirin kaventumisesta, mikä toki ei johtunut vain etäopetuksesta vaan korona-ajan rajoituksista ylipäätään. Poikkeuksellisten olosuhteiden jatkuessa onkin syytä pohtia, miten uusien opiskelijoiden toisiinsa tutustumista ja opiskelijoiden välistä vuorovaikutusta voitaisiin edistää.

Opettajien kannalta siirtyminen etäopetukseen vaati lisää ja etukäteisempää suunnittelutyötä sekä uudenlaisia pedagogisia valmiuksia. Etäopetus ja videotallenteiden tekeminen koettiin kuormittavaksi, kun opetustilanteesta puuttui tavanomainen vuorovaikutus ja osallistujien reagointi.

Lakikirjattomien salitenttien muuntaminen oppimateriaalia hyödyntäviksi kotitenteiksi edellytti tenttikysymysten uudelleenmuotoilua. Tenttijöitä oli jopa 5—10-kertainen määrä tavanomaiseen verrattuna, mikä heikensi mahdollisuuksia yksilöllisen palautteen antamiseen.

Opiskelijoiden keskuudesta rekrytoidut opetusavustajat osoittivat hyvää asiantuntemusta ja kiitettävää venymistä auttaessaan digikursseiksi muunnettujen opetuskokonaisuuksien teknisessä toteuttamisessa.

Etäopiskelu koettiin kaiken kaikkiaan tehokkaaksi mutta myös kuormittavaksi. ”Uusi normaali” vaatii opiskelijoilta vahvaa motivaatiota, itseohjautuvuutta ja itsesäätelytaitoja. Etäopetuksen vaikutusta oppimiseen sekä opiskelijoiden jaksamiseen ja hyvinvointiin on seurattava myös pidemmällä aikavälillä. Opetushenkilökunnan jo ennestään suuri työmäärä ei saa hallitsemattomasti kasvaa poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi, vaan resursseja on lisättävä. Poikkeusajan hyvistä käytänteistä on säilytettävä parhaat ja kehitettävä niitä edelleen.

Uusi normaali vaatii opiskelijoilta vahvaa motivaatiota, itseohjautuvuutta ja itsesäätelytaitoja.

PÄIVI KORPISAARI
viestintäoikeuden professori,
Helsingin yliopisto
paivi.korpisaari@helsinki.fi

Teksti **OUTI RINNE** | Kuva **JUHO KUVA**

Lain takaa

Markku Lemmetty, Lakimiesliiton senioritoimikunnan puheenjohtaja

Yhdistystoiminta tuli Markku Lemmetylle tutuksi jo 60-luvun alussa Kemissä, kun hän järjesti lyseon raittiusyhdistyksen hiihtolomaretkiä Ylläkselle. Edunvalvontatyö Akava-yhteisössä kesti lähes 30 vuotta ja jatkuu edelleen Akavan senioriverkoston varapuheenjohtajan roolissa. Lakimiesliiton senioritoimikunnan puheenjohtajan töiden lisäksi kalenteri ja päivät täyttyvät Ystävyysseurojen liiton ja Suomi-Intia-Seuran puheenjohtajan tehtävillä.

Miksi sinusta tuli lakimies?

Uravalinta on suvun perintöä, vaikka ei se ihan itsestäänselvyys ollut. Minulla ei ollut toiveammattia, mutta lakimieskoulutus antaa laajat mahdollisuudet erilaisiin uravalintoihin. Järjestölakimiehen tehtävät ovat myös hyvin monipuolisia. Kiinnostukseni kansainväliseen oikeuteen ja uraan myös toteutui, kun edustin Akavaa EU:n talous- ja sosiaalikomiteassa Brysselissä 90-luvulla.

Mikä on senioritoimikunnan puheenjohtajan tehtävä?

Tärkein tehtäväni on kerätä ideoita lounasesiintyjiksi ja muuhun ohjelmaamme. Liitossa on lähes 2 000 senioria, ja olisi hienoa saada heille enemmänkin yhteistä ohjelmaa ja toimintaa. Kun kuulen Ostrobotnian historiallisessa juhlasalissa kollegoiden puheensorinaa ja katson keskittyneitä ilmeitä hyvien alustajien esiintyessä, niin mukavaltahan se tuntuu.

Miten pidät huolta omasta jaksamisestasi?

On aina hauska tavata lakimiehiä ja muitakin ihmisiä ja osallistua kokouksiin, seminaareihin ja retkiin. Se pitää mielen virkeänä. Sauna ja avantouinti ovat hyviä rentoutumistapoja, samoin kokkaaminen.

Miksi senioritoimikunta on olemassa?

Sakari Sippola aloitti liiton seniorilounaat 1997. Niistä on kehittynyt sopiva tapa tavata kollegoita asiaesityksen ja lounaan merkeissä. Liitto on koko ajan pitänyt tätä toimintaa tärkeänä osana jäsenkunnan palvelemisessa. Akavan liitoissa seniorijäsenten tilanne on hyvin vaihteleva, esimerkiksi osalla seniorit ovat järjestäytyneet omiksi järjestöikseen. Akavan puitteissa olemmekin kartoittaneet tilannetta ja suunnitelleet yhteistä toimintaa ja eläkeläisten edunvalvontaa.

Minkälaista toimintaa senioritoimikunta järjestää?

Tällä hetkellä meillä on lounastilaisuuksia ja kevätretki mielenkiintoiseen kohteeseen. Kartoitimme senioreidemme toiveita jokin aika sitten, ja pikkuhiljaa toiveita toteutetaan: ehkä yhteisiä kulttuuritapahtumia, vierailuja jne. Alustajien valinnassa tunnumme onnistuneen. Olisi hienoa, jos koko maassa seniorit aktiivisesti osallistuisivat vaikka oman alueensa lakimiestoimintaan.

Aikakauslehteen uppoudutaan. Silloinkin, kun ympärillä sattuu ja tapahtuu. Lehden ja lukijan suhteesta hyötyy myös mainostaja. Lue lisää: **aikakausmedia.fi/sinaoletsiella**

AIKAKAUSMEDIA